

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Stalin - zmagovalec

Moskva, 13. julija.

XIV. kongres komunistične stranke pomeni vsek Stalinove slave. »Imam vtis,« piše moskovski poročevalec »Daily Herald«, »da je zdaj začel diktator javnega priznanja svojega tihega in zrtajnega večletnega političnega dela.« Sovjetski tisk sicer poroča o debati po poročilu tovariša Stalina s 60 govorniki, a dejansko je sprejel kongres njegovo izjavo brez vsakega ugovora. Ni dvoma, da je Stalin dosleden boljševik in da iskreno veruje v svetovno revolucijo na temelju uspehov svojega petletnega načrta. Zoperstavil je »obupni silki propadajočega kapitalističnega sveta Amerike in Evrope« sijajen napredek sovjetske Zveze. Iz govorov Stalina, oziroma Kujbiševa, predsednika Višjega sovjeta za narodno gospodarstvo smo izvedeli, da je bila Rusija tekem zadnjih dveh let predvno produkcijo podvojila, in da jo misli do konca leta 1931. še potrojiti. Namesto predlanskih 52 in pol milijonov ton premoga so pridali letos 70 milijonov, namesto 17 milijonov ton nafte 32 milijonov itd. »Ni nobenega dvoma,« sta sklenila govornika, »da bomo že tekem treh let izvršili ves petletni načrt na področju težke industrije!«

Sicer kaže istočasno sovjetski tisk, da ne bo imela Rusija prav ničesar od te povišane produkcije. Zvezni finančni komisariat vedno zopet poskušajo očitati »prostopolno« zanimanje za notranje industrijsko posojilo, in se glasi zadnja odredba: »Pri delavcih ne sme biti s te okrožnice zahtevani prispevek manjši od dvotedenske plače.« Tako poroča »Rabočaja gazeta« od 6. t. m., in v isti številki čitamo razburjen članek o stalnem znižanju kakovosti industrijskega blaga. Ta pojav se opazuje v vseh panogah brez izjeme in pomeni nagonski, ponekod morda celo neprostovoljni odgovor izkoriščenih delavcev, ki omagujejo pod težo novega nepretrganega dela. Vsi stavbeni načrti se razblinijo v nič, ker je za nič 80% vse v katerikoli tovarni izdelane opeke. Poljedelski stroji, predpogoj za uspeh Stalinove agrarne politike, niso ničesar vredni. Ukrajinski žitni trust je n. pr. odpisal največji ukrajinski strojni tovarni tovariša Petrovskega, naj ne pošlje nobene sevnice več: so godne samo za muzej, ne pa za setev. V Nadeždinski tovarni so imeli lani 26,6% neopornih stikov pa tračnic, letos pa znašajo ti odbirki že 33%. V predilniški stroki so napredovali odbirki od 3 na 14%, v gumiji od 10 na 14% itd. Delavci, ki kupujejo po državnih trgovinah gotovo obleko, tožijo, da ni za nobeno rabo. En rokav je daljši od drugega ali so rokavi druge barve nego suknja. Gumbi so vsi razni. Skornji so tako ozki, da ne more nihče vtakniti noge v gole nice itd. Kratkotako: znižanje kakovosti je stalni pojav zvišane produkcije, in »Rabočaja gazeta« priznava, da obuja to dvome o pomenu vseh doseženih uspehov.

A te porazne ugotovitve ostajajo v senci. Stalinovi nasprotniki bi mu lahko ugovarjali samo, če bi imeli možnost razkrinkati pravi smisel njegovih zmagoslavnih številk in dokazati, da se ne strinjajo z dejanskim stanjem. Toda vsa komunistična statistika deluje Stalinu v prilog. Baš med kongresom so bili pogojno obojeni na ustrele tve skesano prosili pomiloščenja trije inženjerji, voditelji petrograjske strojne tovarne »Krasni Putilovci«: Starikovič, Ivanov in Sablin. Bili so krivi, ker so vnaprej povedali, da ne bodo mogli dobaviti zahtevanih 10.000 motornih plugov. Seveda niso bili uslišani, dobili so do 3 milijonov rubljev kredita in izpolnili naročilo. Listi so peli slavo »izredni aktivnosti delavcev«. A zdaj se je izkazalo, da so stroji nerabni, ker ni imela tovarna potrebnih izkušenj in opreme. Inženjerji so ožigosani kot »notranji sovražniki...« Zato so na kongresu vsi molčali, ko je označil Stalin naraščajoče pomanjkanje ter revščino stotomilijonskega nekomunističnega prebivalstva kot »prehodni pojav brez vsakega globokega pomena«. Desničarska opozicija je obmolčala, a vprašanje je, kdaj se bo zopet oglasila?

Mislím, da bo to prav kmalu. Že zdaj je Gircev jako previdno govoril v seji ministrskega sveta ruske republike o »mučnem naraščajočem nasprotju med resničnostjo in petletnim načrtom. Še več gradiva za premišljevanje nudi sam Stalinov govor. Diktator — ne da bi tega hotel — je odkrito priznal odvisnost svoje industrijske politike od sredstev nekomunističnega prebivalstva. Namesto predlanskih 65 milijonov so dobili letos agrarni kolektivi v državni režiji (sovhosi) 856 milijonov vladne podpore. Namesto predlanskih 76 milijonov so prejeli letos agrarni kmečki kolektivi (novi kolhozi) 478 milijonov posojila in 500 milijonov kredita. Vsaj 400 milijonov rubljev je po Stalinu vredno zaplenjeno in kolhozom izročeno premoženje »kulakov«. Toliko denarja požre industrializacija, in ga bo potrebovala vedno več. Odkod ga bo vzela? O tem ni Stalin ničesar povedal. Peljal bo naprej v propast večino prebivalstva, da reši za svetovno poslanstvo izvoljeno manjšino, dokler se ne bo prepričal, da ne more z glavo skozi zid. Pred leti je isto doživel Lenin. Tako zvani »državni socializem« bo nehal, kadar mu ne bo nudila oropana dežela nobene možnosti nadaljnega iztiskanja kateregakoli pridobitnega sloja. Stalin je že uničil ruskega kmeta, in s tem bo usahnul zadnji vir njegovih dohodkov.

Dunajska vremenska napoved: Vreme bo različno oblačno, ponekod nevihte, višja temperatura. Splošna napoved: Verjetno je, da se bo vreme počasno vedno bolj slabšalo.

Zagrebska vremenska napoved: Spremenljivo, umirjenosti temperatura, nestalno.

Jugoslavija se popolnoma pridružuje predlogu g. Brianda

Belgrad, 16. julija. m. Naša vlada je 15. t. m. odgovorila na memorandum g. Brianda o organizaciji federativne unije.

Naša vlada je z največjim zadovoljstvom sprejela predlog g. Brianda o organizaciji in ustvarjanju evropske federativne unije. Odgovarjač na ta predlog, je naša vlada podčrtala velik pomen in važnost, ki jo ima že samo poskus ustvarjanja federativne evropske unije. Brez ozira na nadaljnji razvoj stvari same in brez ozira na samo ustvarjanje te unije, že samo dejstvo, da se dela v pravcu organiziranja skupnosti evropskih držav, je velik napredek na polju sodelovanja narodov v duhu današnje politike, v duhu velike institucije Društva narodov v Ženevi.

Memorandum pripravlja duhove ter dela na ustvarjanju nove atmosfere. Naša vlada visoko ceni namero, da se z novimi metodami in sredstvi rešujejo skupni problemi evropskih držav, katere metode in sredstva so različna na onih, ki

so veljala v preteklosti. Jugoslovanska vlada pristaja na sodelovanje z ostalimi državami članicami Unije. Potrebno pa je poudariti, da se vsaka akcija vodi pod okriljem Društva narodov.

Posebej je treba poudariti pomen osnovanja sekretarijata za proučevanje vseh vprašanih gospodarske narave, ki bodo zainteresirala Unijo. Jugoslovanska vlada smatra, da je ustvarjenje sekretarijata eden prvih neobhodno potrebnih korakov za razvoj in uvrščenje evropske federativne unije. Združitev teh držav v eno organizacijo, katere namen je sodelovanje v vprašanih splošnega interesa, ni naperjeno proti nobeni državi, ki ne bi vstopila v evropsko federativno unijo. Ta Unija se tiče samo Evrope in vanjo bodo vstopile samo evropske države. Pozneje, ko se enkrat Unija okrepi, ko bo že močna in bo s svojim funkcioniranjem koristila splošnosti, bodo lahko vstopile tudi druge države. V Unijo vstopijo evropske države radi tega, da razpravljajo o problemih skupnega

značaja. Druge države ne morejo biti zainteresirane na teh vprašanjih. Zato je jasno, radi česar ostale članice Društva narodov niso istočasno članice te Unije.

Naloga Unije je: urejevanje in izboljšanje prometa, izenačenje dela evropskih plovnišnih komisij, izenačenje železniškega prometa evropskih držav, urejevanje evropske pošte, telegrafa, telefona, izdelava avionskega prometa, gradnja velikih kanalov itd. Naša vlada smatra, da Društvo narodov lahko pomaga ali nadzoruje delavnost regionalnih organizacij. Vendar se pa ona ne more podrediti regionalni aktivnosti. Vse to govori za ustvarjanje evropske federativne unije in vse to služi kot razlog, da se predlog g. Brianda od strani jugoslovanske vlade sprejme z velikim navdušenjem. Jugoslovanska vlada se uvršča, ko sprejme spomenico g. Brianda, sama med članice bodoče evropske federativne unije.

Poljska naj postane žrtev nemško-francoske sprave

Splošna ofenziva francoskega in ramonskega časopisja proti Poljski Koridor mora izginiti! — Fantazije g. René Martela

Varšava, 17. julija. b. Nobenemu opazovalcu evropske politike ni moglo uiti, da je izpraznitev Porenja po zveznih četah dala gotovim krogom v Franciji, Angliji in Nemčiji povod za širokopotezno ofenzivo proti Poljski, pod pacifistično pretvezo, da hočejo pobratiti Nemce in Francoze. Umetno inscenirana propaganda je začela s senzacionalnim potovanjem »Matinovega« zunanje-političnega urednika M. Jules Sauerweina po vseh državah Evrope, ki se je končalo z bombo, da je v francoskem zblizanju edina rešitev Evrope. V ta koncert so potem vstopili več ali manj nevtralni listi kot »Paris Midie«, ki so že naravnost predlagali kompenzacije, ki bi jih Francija navsezadnje dala, ako bi Nemci privolili v pobratimstvo. Nazadnje pa je pristopil veliki ramonski tisk, kakor »L'Ordre«, »La Volonté«, »L'Ouvrier«, »Le Quotidien«, ki si je potem prisvojil nalogo, da evropski javnosti in osobito Poljakom objasni, kako ugodno bi bilo za poljsko republiko, ako bi prostovoljno vrnila Nemčiji koridor, ki jo veže s pristaniščem v baltičkem morju. Za to darilo bi potem tudi Nemčija zaeno s Francijo Poljski garantirala njene meje. Slednja naj bi tudi prevzela častno vlogo, da stoji na braniku proti sovjetskim republikam. V »La Volonté« piše znani ramon profesor Dauzat, da je poljski koridor največja krivica, ki se je Nemcem zgodila in da se mora ta najprej poravnati. Poljakom bi se ponudil kolonialni mandat. Absurdnost tega predloga, ki hoče dati Poljski kolonije, pa ji vzeti možnost dostopa do nje, je drugi tisk srmežljivo spregledal in mirno naprej poudarjal, da naj Poljska plača široko francoskonemško spravo.

»Morning Post« in »The Daily Telegraph« kojih zveze z angleško ložo so znane in ki že ves

čas sem, odkar obstoji Poljska, izrabljata vsako priliko, da vržeta senco na poljska narod, seveda z veliko vnamo branila tezo, da mora Poljska vrniti Nemčiji teritorije, ki ti nikdar ne bi smeli pripadati in ki so Nemčiji za njen obstoj neobhodno potrebni.

Tukajšnji politični krogi se s skrbjo povprašujejo, kaj bo nastalo v Evropi, če se zahteva po revizijah mirovnih pogojev, katere so do sedaj zagovarjale pod dirigentstvom Italije le v svetovni vojni premagane države, tako oficijelno postavi tudi od strani zveznih velesil.

Pariz, 17. julija. b. V knjigarni »Librairie des Sciens-Politiques et Sociales« je te dni izšla znamenita knjiga, ki jo je napisal bivši lektor francoskega jezika na ljubljanski univerzi g. René Martel in ki se glasi »Les Frontieres Orientales de l'Allemagne«. Pisatelj je že v eni svojih prejšnjih knjig zadosti podčrtal svoje antipatije do poljskega naroda, ki imajo za protitež naklonjenost do sovjetov. V tej knjigi je ponovil svoj napad na Poljsko, topot pa iz simpatij do nemških nacionalistov. Koridor mora izginiti, mesto Danzig mora nazaj k Nemčiji. Vse to pod masko pacifističnega pokreta. In ta »rešitev« se mora najti, se mora, ako bi poljska zaslepljenost njene ugodnosti ne hotela priznati, s silo uveljaviti (doit etre imposee) akoravno bi žrtve bolele.

V katoliških krogih prevladuje sicer mnenje, da bi se glede te knjige ne bilo potrebno razburjati in da bi bilo najboljši ili mirno mimo nje, kot se je zgodilo pri prvi, ako bi vsi simptomi ne kazali, da se v protikatoliških krogih svetovne politike izemuje, kakor že leta 1922., ofenziva proti Poljski, ki je gotovim svobodomiselnim krogom jako nesimpatična.

Angleška vlada uživa še vedno zaupanje parlamenta

Labouristi in liberalci za vlado — Dva levičarska labourista na predlog MacDonalda izhjučena — Gandi se pogaja

London, 17. julija. AA. Na večerajšnji seji spodne zbornice je dobila vlada pri glasovanju o nezaupanci, ki jo je predlagal Baldwin, veliko večino. Proti resoluciji je glasovalo 312 poslancev, za pa 241. V resoluciji je opozicija protestirala proti izpremembi vladne politike v vprašanju zaščitnih carin in zahtevala, naj se racionalizira imperialna produkcija.

Zakladni minister Snowden je odklonil predlagano resolucijo in dejal, da ne morejo dominioni odobriti politike imperialne svobodne trgovine, ki ne bi koristila angleškemu poljedelstvu.

Lloyd George je ostro obsodil resolucijo.

Ministrski predsednik je v odgovoru naglašal, da bo o tem vprašanju lahko razpravljala imperialna konferenca. Ta razprava se bo gibala v mejah zahtev in potreb dominionov in Anglije. Vlada bo zavzela zaradi tega vprašanja stališče in pustila strankam, da bodo o zaščitni carini svobodno izrazile svoja mnenja. Vlada je pripravljena razpravljati z dominioni o vseh predlogih za čim tesnejšo gospodarsko in politično zvezo britskega imperija.

London, 17. julija. as. Danes popoldne so levi radikalni člani delavske stranke povzročili v poslanski zbornici nemirno sceno, ker vlada ni hotela dati dovolj obširnega poročila o položaju v Indiji. MacDonald je bil prisiljen, da je predlagal izključitev pristaše lastne stranke Brockwaya »radi nepokorščine nasproti govorniku«. Ko je bil ta predlog po velikem hrupu sprejet z veliko večino, je levi radikalni poslanec Beckett

zagrabil žezlo, ki od starodavnih časov leži na predsedništvu poslanske zbornice ter ga je hotel odnesti iz seje dvorane, da bi s tem prekinil sejo. Pri izhodu pa mu je zbornični uradnik iztrgal žezlo in ga zopet položil na predsedniško mizo. To je bilo prvič v zgodovini angleškega parlamentarizma, da je poslanec poskušal s odstranitvijo žezla preprečiti sejo. Ko se je hrup nekoliko polegel, je Macdonald ponovno zahteval, da se izključi poslanec Beckett radi nespoštovanja. Poslanec Beckett je bil z veliko večino 324 proti 4 glasovom za nedoločen čas izključen od sej poslanske zbornice.

London, 17. julija. p. Diplomatski dopisnik »Daily Telegraph« doznava z indske strani, da se vodijo neoficijelna pogajanja med britansko vlado in Gandijem. Gandi naj bi ustavil akcijo za meščansko neposlušnost ter bi pričel oficijelno pogajati se za bodočnost Indije.

Pred pogajanjmi z Italijo

Pariz, 17. jul. as. Ministrski predsednik Tardieu je večeraj poklical k sebi zunanjega ministra Brianda, mornariškega ministra Doumesnila in več mornariških strokovnjakov in imel z njimi dolgo konferenco. Kakor poroča »Matin«, je šlo na tej konferenci zato, da se določijo načelni vidiki za pogajanja z Italijo.

Nj. V. kralj Aleksander v Bosni

Belgrad, 17. julija. u. Kakor javljajo iz Sarajeva je Nj. V. kralj večeraj popoldne prispel v Han Pijesak, kjer se mudi že nekoliko dni Nj. V. kraljica Marija. Pri prihodu je pozdravil vladarja ban drinske banovine Velja Popović, katerega je nato kralj sprejel v avdijenco.

Potovanje predsednika vlade po Bosni

Ljudstvo mu povsod prireja tople ovacije

Sarajevo, 17. julija. Včeraj ob 4 popoldan je krenil predsednik ministrskega sveta in minister notranjih zadev general Peter Živković preko Borja v Kotor Varoš. Takoj se je napotil na srezo načelstvo, kjer ga je sprejel in pozdravil srezi načelnik Dušan Rakić. Predsednik vlade je z zadovoljstvom vzel na znanje poročilo srezkega načelnika o povoljnem stanju sreza. Predsednik vlade je nato pregledal vsa uradna poslopja in priporočil uradnikom, naj delajo samo v interesu ljudstva, pri čemer naj se držijo načel manifesta Nj. V. kralja in julijske deklaracije vlade. Povsod je našel predsednik vlade popoln red. Istotako je bil zadovoljen z redom v sodiščih kakor tudi v zemljknižnem uradu, v davčni upravi, v šerjatskem sodišču, v cestni upravi, občini in ljudski šoli. Zlasti je g. predsednik vlade vzel z velikim zadovoljstvom na znanje, da občinski svet deluje popolnoma složno. Medtem pa se je bila že raznesla po mestu vest o prihodu predsednika vlade in meščani so se v velikih gručah zbirali pred uradnimi poslopji, ki jih je pregledoval general Živković. Meščani so priredili predsedniku vlade povsod, kjer so ga videli, tople udanostne ovacije, ki so trajale dotlej, dokler general Živković ni sedel v avtomobil in se odpeljal ob 6.30 nazaj v Banjo Vrućico.

Brüning bo vladal brez parlamenta

Novi davki uzakonjeni po Hindenburgu. — Stahlhelm zopet dovoljen. — Hindenburg odputuje na proslave v Porenje.

Berlin, 17. julija. Predsednik Hindenburg je uzakonil nove davčne predloge, katere je reichstag odklonil, po § 48 ustave.

Ako bi reichstag, ki ima pravico tak zasilni dekret, kateri se mu mora takoj predložiti, razveljaviti, to v resnici storil, je državni kancler Brüning od predsednika republike že pooblaščen, da reichstag razpusti.

Berlin, 17. julija. as. Potem, ko je bil konflikt med državnim predsednikom Hindenburgom in ministrskim predsednikom Braunom zvečer poravnán s tem, da je pruska vlada zopet dovolila organizacijo Stahlhelma v porenjski in westfalski provinci, je danes Hindenburg preklcal svojo besedo, da ne bo potoval v Porenje, temveč se bo po programu 18. julija udeležil najprej proslav v Palatinski, potem pa bo odšel od tam preko Mainza v Porenje, kjer se mu pripravljajo najslavesnejši sprejem in ogromne patriotične manifestacije.

Tudi Tardieu vlada brez parlamenta

Pariz, 17. jul. p. Danes je bil objavljen dekret, po katerem dobi vlada pravico, razpolagati s kreditom 1 milijarde 150 milj. frankov v narodno obrambne potrebe. Ta kredit je bil odobren le od parlamentarnega odbora, a ni mogel biti izglasovan od parlamenta, ker je med tem predsednik vlade Tardieu objavil dekret o zaključku parlamenta. V takem slučaju ima predsednik republike po francoski ustavi pravico, da stavi potom dekreta kredit na razpolago.

Odmev madjarskega odgovora

Pariz, 17. julija. d. V ospredju politične diskusije stoji odgovor madjarske vlade na Briandovo spomenico. Odgovor, ki je že sam na sebi naravnost izkvalificiran, dobiva še večji pomen, če se razmotri v zvezi z italijanskim in nemškim. Lahko se reče, da je madjarski odgovor kopija italijanskega, dočim se nemški izraza revizije mirovnih pogodb sicer skrbno izogiba, v stvari pa enako predpostavlja izpremembo sedanjega političnega stanja v Evropi kot predpogoj Zveze evropskih narodov. Imamo torej opraviti z eno in isto linijo, ki jo madjarska nota najbolj krepko in najmenj prikrito podčrta.

Po ugodu, ki pomeni v stvari nebitven kompliment Franciji, meni madjarska vlada, da bi v nameravani Zvezi evropskih držav morala biti izključena vsaka neenakopravnost, ki danes faktično ovira nekaterim državam svobodno izvrševanje njihove suverenitete. »Nekatere obstoječe pogodbe so popolnoma nasprotne principom, ki stremijo za mirovno organizacijo evropskega občestva. Te pogodbe se ne bi mogle prevzeti v organizacijo nove Evrope, ne da bi se ogrozila medsebojna harmonija držav in narodov, ki bi bili člani evropske Unije.«

V nadaljnjih izjavah se priključuje madjarska vlada načelu Briandove spomenice, da evropska unija ne sme zmanjšati avtoritete Društva narodov. Nasprotno, eden bistvenih pogojev za ustanovitev unije je po mnenju Budimpešte spoštovanje nekaterih pravnih in statuta Društva narodov in apliciranje nekaterih določb pakta Društva narodov, ki se da-

nes ne izvajajo. Potem pa pravi madjarski odgovor dobesedno:

»Čeprav se madjarska vlada zaveda, da nameravana konferenca (ki naj bi v jeseni diskutirala ustanovitev evropske unije) ne bo pretresala vprašanja revizije gori omenjenih (mirovnih) pogodb, bi vendar ne mogla sprejeti take rešitve problema, ki bi, izključujoč tudi v bodoče možnost take revizije, sedanje po teh pogodbah ustvarjeno stanje kot nespremenljivo stabilizirala.« Po mnenju madjarske vlade bi se moral najti ali v okviru Unije ali pa izven nje kakšen način, po katerem bi se mogla taka prečica politična vprašanja med državami, članicami federacije, reševati. Vprašanje enakopravnosti držav, ki v sedanji organizaciji Društva narodov ne obstoja, bi se moralo v evropski Uniji rešiti povoljno.

Ogrska vlada nato opozarja na vprašanje narodnih manjšin, ki da se tiče Ogrske bolj nego katerekoli druge evropske države. Sicer je ogrska vlada soglasna z Briandovo spomenico, da evropska Unija ne more obravnavati problemov, ki spadajo izključno pod kompetenco Društva narodov, med katere spada tudi narodno manjšinsko vprašanje. Vendar pa ogrska vlada to stvar tukaj omenja, ker, ako bi se narodne manjšine zadostno ne zaščitile, bi to bila največja ovira za pomirjenje Evrope.

Končno pravi ogrska nota, da bi bilo z ozirom na interes, ki ga ima za Madjarsko balkanski polotok, želeli, da bi se v evropsko Unijo pritegnila tudi Turčija, s katero je Ogrska zvezana po tradicionalnem prijateljstvu.

Odgovor Madjarske vlade je izzval tu ve-

liko nejevoljo tako v levčarskem kakor v desničarskem časopisu. Nihče ne dvomi, da je odgovor Madjarske bil inspiriran od Mussolinijeve Italije, v čemer potrjuje Evropa tudi istočasno pisanje in ton fašističnega tiska, ki škodočljivo komentira ne samo madjarsko, ampak tudi nemško noto. »Popolo d'Italia« izjavja namreč, da se odgovori na Briandovo noto ostro ločijo v one, ki brezpogojno hočejo ohranitev statusa quo v Evropi, in v one, ki bodisi izrecno bodisi implicitno stremijo za revizijo verzajske mirovne pogodbe, dočim nevtiralne države pravijo: »Prosim Vas gospodje, prinesite nam s svojimi spori! Iz tega izjva glasilo g. Turatija, da bo konferenca o evropski Uniji doživela le fiasko.

Francosko desničarsko časopisje je istega mnenja, naglašujoč, da so v bistvu odgovori Italije, Nemčije in Madjarske identični, ker stavljajo nenaodoma na dnevni red vprašanja, od katerih bi se nekatera mogla diskutirati pozneje, ko bi prišel ugoden moment, zdaj pa so vstani le komplicirani itak neugodno politično situacijo Evrope. Levčarsko časopisje pa, kljub temu, da tudi zanj revizionistične težnje, izražene v omenjenih odgovorih, pomenijo opasnost za mirno diskusijo panevropskega problema, upa, da bo splošna želja po miru in evropskem sodelovanju, ki ga vse države iskreno želijo in ki ji vsi odgovori odkritosrečno dajo izraz, privedlo do plodovite diskusije s pozitivnimi rezultati za bodočnost. Res pa, da odgovor Madjarske nobenega miroljubnega in iskrenega pristajanja evropske federacije ne more posebno veseliti.

Odgovori na Briandovo spomenico

Vsi soglašajo in vsi imajo svoje posebne poglede

Bruselj, 17. julija. as. Danes popoldne je bil izročen v Parizu odgovor belgajske vlade na Briandov memorandum. Dasi belgajski odgovor priznava potrebo močnega sodelovanja, zastopa vendar mnenje, da se to sodelovanje ne sme vršiti v okviru nove organizacije, temveč s tem, da se močnejše izgradi Društvo narodov. V nasprotju s francosko noto zahteva belgajski odgovor, da se politični problemi ne stavljajo v ospredje, temveč samo gospodarski. Današnji gospodarski položaj zahteva močno sodelovanje narodov na gospodarskem polju, kateremu potem brez nadaljnjega lahko sledi tudi politično zblizanje.

Sofija, 17. julija. AA. Odgovor bolgarske vlade na Briandov memorandum ima dva dela. V prvem bolgarska vlada izjavlja, da načelno sprejema Briandovo misel, ter izraža željo po sodelovanju med evropskimi državami. V drugem delu podaja bolgarska vlada konkretno izjavo o posebnem stališču bolgarske vlade do posameznih vprašanj. Katera so ta vprašanja, še ni objavljeno. Odgovor bo poslan v Pariz v soboto 19. t. m.

Lizbona, 17. julija. AA. Minister za zunanje zadeve je izjavil, da je portugalska vlada izročila poslaniku Francije svoj odgovor na Briandovo spomenico o evropski Uniji 12. julija. Portugalska vlada sprejema načelo intimnega sodelovanja med evropskimi državami, vendar želi, naj bi veljave Društva narodov ne bila okrnjena. Težave bodo nastale v vprašanju kolonij. Pakt o Uniji evropskih držav naposled ne sme motiti obstoječih odnosov z Brazilijo in dosedanjimi pakti z drugimi državami morajo še nadalje veljati.

Pariz, 17. julija. AA. V svojem odgovoru na Briandov memorandum izjavlja finska vlada, da z živo simpatijo sprejema splošno idejo memoranda in pozdravlja iniciativo Francije kot znak, ki kaže, da v Evropi začenja zoreti misel po kar najtesnejši organizaciji in sodelovanju med evropskimi narodi. Dalje finska vlada izjavlja, da evropska federacija ne bi smela oslabiliti Društva narodov, temveč bi morala z njim sodelovati. Na koncu finska vlada predlaga ustanovitev anknetne komisije, ki naj podrobno prouči memorandum in odgovore raznih vlad nanj.

Tirana, 17. julija. AA. Albanska vlada je izročila francoskemu zastopniku v Albaniji dogovor na Briandov načrt o federaciji evropskih držav. Albanska vlada soglasja s francosko iniciativo in pravi, da bi bilo umestno najprej proučiti gospodarska vprašanja. Albanska vlada je mnenja, da nova politična tvorba ne sme

Konvencija o prepovedi uvoza in izvoza

Belgrad, 17. jul. z. Mednarodna konvencija o prepovedi uvoza in izvoza po protokolu od 20. decembra lanskega leta, ki je bil podpisan v Parizu, bi morala stopiti v veljavo s 1. julijem, od katerega dne bi naj jo ratificirali Poljska in Češkoslovaška. Češkoslovaška republika je to konvencijo 25. preteklega meseca ratificirala. Poljska pa je obvestila Društvo narodov, da mora odložiti ratifikacijo te konvencije toliko časa, dokler se ne doseže svoboda prometa s poljskimi trgovskimi objekti. To dejstvo je dalo povod, da so se Nemčija, Avstrija, Madjarska, Švica, Italija in Luksemburg od svoje strani izjavile, da se od 1. julija t. l. naprej ne smatrajo več vezane po odredbah te konvencije, ker niso vsi pogoji izpolnjeni. Vlade Belgije, Danske, Francije, Rumunije in Jugoslavije po protokolu niso vezane na to konvencijo. Potem takem je položaj po prvem juliju tak, da ostane konvencija v veljavi samo za Anglijo, Združene države, Japonsko, Norveško, Holandijo in Portugalsko.

Montevidejske tekme

Montevideo, 17. jul. AA. Tekme za svetovna prvenstva v nogometu se nadaljujejo. Čilsko moštvo je porazilo mehiško reprezentanco s 3:0.

zmanjšati pomena in veljave Društva narodov.

Pariz, 17. julija. AA. Odgovor, ki ga je latiska vlada poslala na Briandov memorandum, izraža mišljenje, da ne bi smel biti niti en narod izključen iz evropske federacije in da ta federacija ne bi smela oslabiliti ugleda Društva narodov. Letonska vlada misli, da bi bilo treba sklicati evropsko konferenco kot edini organ evropske zajednice.

Angleški odgovor

Pariz, 17. julija. AA. Preliminarni odgovor angleške vlade na Briandovo spomenico o federaciji evropskih držav angleška vlada spremlja Briandove predloge z največjo simpatijo, in obljublja francoski vladi sodelovanje, da bi se evropske države še bolj združile, kar bo pojačalo jamstva proti vojni. Angleška vlada se iskreno nada, da bo francoska iniciativa poglobila medsebojno zaupanje med narodi ter omogočila gospodarsko kooperacijo. Suverenost vsake države je pač treba zavarovati, obenem pa je treba tudi spoštovati zveze, ki obstojajo med posameznimi skupinami držav. Ako nameni francoske vlade gredo za tem, da postavijo gospodarska vprašanja v ospredje, jih bo angleška vlada vsestransko podpirala. Ni pa izključeno, da bo globlja proučitev teh vprašanj dokazala potrebo in nujnost novih in neodvisnih mednarodnih ustanov. Angleška vlada nadalje pravi, da si je težko zamisliti delovanje nove evropske organizacije, ne da bi ustvarila konfuzijo, rivaliteto in morda celo zmanjšala avtoriteto in vpliv ustanov Društva narodov. Nadalje opozarja odgovor angleške vlade na nevarnost, da bi ekskluzivna organizacija evropske unije mogla izzvati tekmovanje in celo sovražnosti v mednarodnem svetu. Zato predlaga, naj se prouči, ali je mogoče doseči Briandov cilj v okviru Društva narodov. Na Evropo omejena vprašanja je Društvo narodov opetovano reševalo. Angleška vlada je prepričana, da bi kazalo event. ustanoviti evropski odbor Sveta in skupščine Društva narodov in druge tehnične organizacije Društva narodov, s čimer bi bilo ustvarjeno ustrojstvo, ki bi podpiralo evropsko sodelovanje v najtesnejši obliki, ne da bi bile ustvarjene težkoče, ki bi iz nove neodvisne evropske ustanove nastale za Društvo narodov. Naposled predlaga odgovor angleške vlade, naj bi bila spomenica Brianda poslavljena na dnevni red razprave predstojajoče skupščine Društva narodov.

Kongres balkanskih esperantistov

Belgrad, 17. julija. AA. Dne 14. t. m. je bila v Sofiji konferenca zastopnikov esperantskih organizacij iz Jugoslavije, Grčije, Turčije, Rumunije in Bolgarije. Med drugimi stvarmi, ki so o njih na konferenci razpravljali, je bilo sklenjeno, da začno v najkrajšem času izdajati skupen organ v esperantskimi. Namen tega lista bo širjenje esperanta in zblizavanje balkanskih narodov. List bo začel izhajati v Sofiji in bo prinašal poročila o socialnem in kulturnem življenju, književnosti, umetnosti, znanosti, higijeni, gospodarstvu, turistik in sportu iz vseh balkanskih držav.

Komisija za trgovinska pogajanja

Belgrad, 17. julija. z. Do 1. avgusta t. l. bodo imenovane vse komisije, ki bodo vodile trgovinska pogajanja s Poljsko v Varšavi, s Turčijo v Carigradu in z Albanijo v Belgradu. Bolgarska vlada je zaprosila našo vlado, da bi se pričela pogajanja za trgovinsko pogodbo med Jugoslavijo in Bolgarijo, ker se po današnjem provizoričnem sporazumu še vedno pojavljajo težkoče v trgovinskem prometu. Naša vlada bo po vsej priliki prošnji bolgarske vlade ugodila.

Danes odpeljejo »Karadjordje« v Kraljevo

Biograd na moru, 17. julija. p. Dela za čiščenje in urejevanje »Karadjordja« gredo h koncu. Remorkerji so pričeli z izpraznjevanjem vode. Sprednji del »Karadjordja« je že popolnoma očiščen. Ker se je mislilo, da je morda še več žrtev katastrofe, se je tudi natančno pregledal ves spodnji del parnika. Sedaj ko je »Karadjordje« očiščen, je razvideti, da je škoda veliko večja, kakor se je prvotno mislilo. Skoraj vsi sestavni deli so potrebni popravila. »Karadjordje« bo mogel stopiti v promet šele v začetku 1931. Nekateri deli ladje se bodo popravili v ladjedelnicah v Kraljevi, drugi pa v splitskem doku.

Split, 17. jul. p. Danes je enajsti dan po katastrofi v Pasmanskem kanalu. Vse do danes je ličal »Karadjordje« v šipini. Delavci so noč in dan popravljali vsaj za silo poškodbo, da bi se tako parnik spravil v ladjedelnico. Okrog ladje so zgradili širok obroč. Sročil so se vršila zadnja dela na obroču. Danes zjutraj so elevatorji na remorkerjih dvignili ladjo iz peska ter ga spravili v bolj globoko vodo. Tukaj se je »Karadjordje« usidral, kjer ostane do jutri ob 8, ko ga dva remorkerja voje mornarice spravila v ladjedelnico v Kraljevi.

Sibenik, 17. jul. z. Preiskava, ki jo vodi šibeniško pristaniščno poveljništvo, kot kompetentna pomorska oblast, o katastrofi v Pasmanskem kanalu, se bliža h koncu. Zaslišana je bila vsa posadka »Karadjordja« ter se je o tem napravil obširen zapisnik. Sedaj se pričakujejo spisi italijanskih oblasti o zaslišanju »Morosinijev« posadke. Nato bo tukajšnje poveljstvo izreklo svojo sodbo o krivdi nesreče.

Število tužcev v Dalmaciji raste

Split, 17. julija. p. Čeprav se je mislilo, da bo katastrofa »Karadjordja« imela za posledico zmanjšanje števila obiskovalcev naše rivijere, se lahko danes že z gotovostjo reče, da se je to število znatno povečalo. Posebno množičnost turistov iz Avstrije in Nemčije. V Dalmacijo so prišli tudi trije nemški častniki. Podali so se na lice mesta, kjer se je zgodila nesreča.

Izločitev iz soc. zavarovanja

Belgrad, 17. julija. AA. Glede na vlogo centralne industrijskih korporacij je minister za socialno politiko in narodno zdravje odločil, da se iz obveznosti delavskega zavarovanja izločijo kmetje-najemniki gozdnoindustrijskih podjetij.

Zlati doktor

Zagreb, 17. jul. p. Danes ob pol 11 dopoldne se je vršila promocija dr. Jurija Arnolda za zlatega doktorja filozofske fakultete v Zagrebu. Akademski senat je želel, da bi se ta svečanost vršila na dostojen način na univerzi, vendar je ljubljani to odбил ter se je zato zlata promocija vršila v njegovem zasebnem stanovanju. Dekan filozofske fakultete dr. Stjepan Matičević je v imenu zagrebskega rektorja opisal, kako je dr. Arnold pred 50 leti, 17. julija 1880 promoviral kot prvi doktor zagrebske filozofske fakultete. V priznanju njegovega dela mu zato izroča svečano diplomu zlatega doktorata. Nato se je dr. Arnold z rdečico vpisal v knjigo doktorjev zagrebske univerze.

Razne vesti iz naše države

Belgrad, 17. julija. AA. Na iniciativo centralne industrijskih korporacij je minister financ izdal formalni sklep, ki obvezuje vse državne blaginje za sprejemanje drobiža po 0,05, 0,10 in 0,25 Din v neomejenih množinah.

Belgrad, 17. jul. p. Jutri dopoldne se vrši v finančnem ministrtvu seja proračunske komisije, ki se bavi s prekrbo kreditov, ki so potrebni pri oživljenju zakona o dalmatinskem agraru. Potrebna je vsota 300 milj. dinarjev.

Belgrad, 17. julija. p. Seleksijska stanica v Skoplju je prevzela nase vsa dela za kampanijo za izvoz opija iz Južne Srbije. Seleksijska stanica v Novem Sadu prične delovati prvega avgusta.

Belgrad, 17. julija. z. Po uradnih podatkih je bilo v mesecu juniju izvoženo v Bordeaux 95 vagonov živih svin, to je za 35% več nego v maju.

Belgrad, 17. julija. p. Generalna davčna direkcija bo te dni razpravljala o vprašanju, če so izdajatelji časopisov dolžni plačevati davek na poslovni promet.

Gospodarska kriza v Rumuniji

Bukarešt, 17. julija. as. »Lupta« objavlja danes izjave generalnega tajnika ministrskega predsedništva, ki jih je dal zastopnikom listov o nedavnih izgrelih v Bukovini. Izjavil je: »Agitacije v zadnjem času niso bile protizidovske značaja, temveč so bile posledica obupnega položaja, v katerem se nahaja romunsko kmečko prebivalstvo radi gospodarske krize. Začela se je žetev in kmetje nimajo nobene možnosti, da bi žetev ugodno izkoristili, tako da morajo pri bankah najemati kredit, za katerega morajo plačevati visoke obresti. Zato je samo po sebi umevno, da je kmečko prebivalstvo v takem položaju zelo lahko pripravilo do tega, da se da zapeljati od neodgovornih elementov, ki hočejo izpodkopati ugled oblasti.« Notranje ministrtvo je izdalo komunikacije, v katerem pravi, da je radi zadnjih dogodkov v Bukovini in z ozirom na položaj v Besarabiji vlade prepovedala organizacijo tako zvane protizidovske »železne roke«.

Iz letalstva

Rim, 17. julija. AA. Rezervni pilot Lombardi je z letalom tvornice »Fiat« odšel na turistični polet v zahodne dežele. Včeraj je prispel do Moskve. Skoraj istočasno je civilni pilot Breda odletel proti Avstraliji.

Pridobivajte novih naročnikov!

Neuspeh emisije avstr. posojila v Londonu

London, 17. jul. as. Kakor doznava vaš dopisnik iz avtentičnega vira v londonski City, je mela včerajšnja emisija avstrijskega zunanjega posojila neuspeh kljub temu, da je bilo podpisovanje predčasno zaključeno. Londonska tranša je znašala 3 milijone funtov, od katerih pa je bilo po dosedanjih cenitvi podpisanih samo 600.000 funtov.

Grčija odpovedala trg. pogodbo z Bolgarijo

Atene, 17. julija. AA. Grško ministrtvo zunanjih zadev sporoča, da je grški poslanik v Sofiji po instrukcijah istega ministrtva odpovedal bolgarski vladi trgovinsko pogodbo, sklenjeno med Grčijo in Bolgarijo. Grški minister zunanjih zadev Mihalakopoulos je pri tej priliki izjavil, da je bila Grčija prisiljena to storiti zaradi nepomirljivosti Bolgarije v vprašanju trgovskega sodelovanja, zlasti po povišanju carinskih tarif.

V Aleksandriji je mir

London, 17. jul. AA. Po zadnjih nemirih v Aleksandriji so oblasti povsod vzpostavile mir in red in mesto je mirno. Mase niso napadle tučev in kakor se je pozneje izkazalo je umrl Italijan, ki je bil naveden v listi mrtvih, za srčno kapjo. Proti Aleksandriji ploveta dve angleški vojni ladji, oklopnici »Elisabeth« in »Ramillies«.

Smrt mehiškega nadškofa

Newyork, 17. julija. as. Mehški nadškof Miguel de la Mora, ki je v cerkvenem sporu igral važno vlogo, je umrl v kraju St. Louis Potosi. De la Mora je v časih cerkvenega konflikta v Mehiki večkrat obiskal papeža in posredoval pri mehiški vladi.

Interparlamentarna unija je za razorožitev

London, 17. jul. AA. Včeraj popoldne je bila v Londonu druga konferenca za interparlamentarno unijo. Govoril je šef nemške delegacije, ki je poudarjal miroljubne težnje Nemčije in izjavil, da je ona za zmanjšanje oboroževanja. Za njim je govoril belgijski delegat. Izjavil je, da se sklada z željo po čim prejšnjem sklicanju splošne konference za razorožitev.

Lordi ne marajo žensk

London, 17. julija. as. Gosposka zbornica je včeraj po dolgi debati s 53 glasovi proti 49 odklonila predlog lorda Asterna, da se ženskam dovoli sedež v gosposki zbornici.

Ruski emigrant umrl od lakote

Pariz, 17. julija. as. Ruski general Brummer, bivši pobočnik velikega kneza Nikolaja, je včeraj umrl v Parizu v veliki bedi. General je dosegel starost 73 let in se je reвно preživljal kot nočni čuvaj v neki predmestni tovarni. Včeraj so ga umirajočega našli v cestnem jarku in spravili v bolnico, kjer je kmalu umrl. Umrl je direktno od glada.

Velik potres v Guatemali

Newyork, 17. julija. as. V pokrajini Jalapa v Guatemali je bil velik potres, ki je napravil veliko škodo. Na nekem podeželskem posestvu se je podrla hiša in zasula 13 delavcev. V Jalpatagui in okoliških vaseh se je podelo 97 hiš. Mnogo oseb je bilo ranjenih. Prebivalstvo prenočuje na prostem.

Sama se je zažgala

Budimpešta, 17. julija. as. Na strašen način je poskušala izvršiti samomour 60letna Marija Csaszar. Legla je v kopalno banjo, se polila s petrolejem in bencinom in zažgala. Domači so takoj prihiteli na pomoč, pa se je tako silovito branila, da so ji morali zvezati roke in noge, na kar so jo spravili v bolnico s težkimi opeklinami.

Marijansko zborovanje dijaških kongregacij v Celju

Petindvajset dijaških kongregacij v Sloveniji je poslalo začetkom julija svoje delegate na zborovanje, ki se je vršilo v Slomškovem domu v Celju. Bilo nas je 100, ki smo s svojimi voditelji kot doslej še nikoli, odkrito in jasno govorili o novodobnih problemih, ki zadevajo mlade kongregantiste.

V nedeljo zvečer je imel rektor jezuitskega kolegija v Ljubljani p. Tome dvoje govorov o našem marijanskem vzoru in o evharistični osebnosti. Duhovno eno, smo pri sv. maši, ki jo je daroval mil. g. opat Jurak Peter, prejel sv. obhajilo in tako otvorili dan zborovanja.

Dočim so bila dosedanja kongregacijska zborovanja v letih 1913., 1914. in 1929. bolj manifestacijska, je bilo celjsko bolj instruktivno in so imeli referate voditelji, v debati pa so izražali svoj značaj dijaški sami. Zborovanje je vodil referent za dijaške kongregacije pref. Kordin Anton. O temeljnih idejah Mar. kongregacije je govoril p. Tome Fr. D. J., ki je iz zgodovine in ustava Mar. kongregacije izvajal pet glavnih načel: 1. Ideja skupnosti. 2. Versko-idealni značaj. 3. Marijanski značaj. 4. Ljubezen in aktiviteta. 5. Ideja izbranosti. V razgovoru je bila poudarjena potreba osebnostne avtoritete in zlasti ožji stik voditelja z dijakom. Vprašanje o eliti je bilo nekoliko diskutirano.

Prof. Cajnkari St. je v drugem referatu: **Čista mladost** zadel življenjsko osnovno na dušo kongregantistov in stilno polno podal rast mladostnika, ki gre skozi prizmo čiste mladosti. Razmerje fanta in dekleta je idealno začetno v osebnem, resničnem razvoju kat. idealizma. Treba je konverzije v malet, da postanemo resnično božji ljudje. Sredstva: 1. Zvestoba svoji lastni vesti. 2. Iskrena resnično-ljubnost. 3. Obzirnost in solidarnost z bližnjim. 4. Izbrana poklica. — Poudarjalo se je v debati, da je potrebno tudi v kongregaciji pojasnjevati o teh vprašanjih. Zlasti je zastopnik akad. kongregacije iz Maribora prof. Prijatelj Ivan iskreno govoril sodelom: Prerod slovenskega naroda pride iz kongre-

gacij. Gojite pravo viteštvo.

Popoldne je govoril dr. Jos. Jeraj: **O socialni orientaciji** — katoliški akciji. Naša naloga je naravne vrednote spopolniti, preobraziti po božjih idejah. Katoličanstvo s svojo etiko, nadnaravnimi dogmami, zakramenti itd. je eminentno socialna sila. Treba je reformirati družbo: 1. Uživeti se v družino. Apostolat veselja. Sebe preroditi! 2. Bodoči stan. Dijak pozno vzraste v stan. Potrebna stanovska kultura. Stanovi so občestvo ljubeznive ljudi. 3. Treba studija vprašanj in življenja. 4. Rast v državo in narod.

Debata je šla v praktično smer socialnega delovanja kongregacij, kar je lepo ilustriral dr. p. Roman Tominec z referatom: **Caritas med dijaštvom**. Pokazal je ljubezen v luči vere, ki je odgovorna za bedo in se žrtvuje za uboge in zapuščene. Dijak naj postane karitativno delaven in bo socialno vzgojen. Caritas je duh skupnosti, duh žrtve, duh samoodpovedi. Nazorno je pokazal referent na zgledih iz Ljubljane, kako so bedni delavski sloji in kako mladi inteligent lahko leči socialne rane s svojimi obiski in event. darovi. — Kongregacijam je stavljen naloga, da njeni člani vsepovod karitativno delujejo in zlasti v Vincencijevih konferencah. Prof. Cajnkari: Religioznost in socialno delovanje mora iti skozi prizmo čistosti telesa in duše. Potrebno je pravo pojmovanje mladosti.

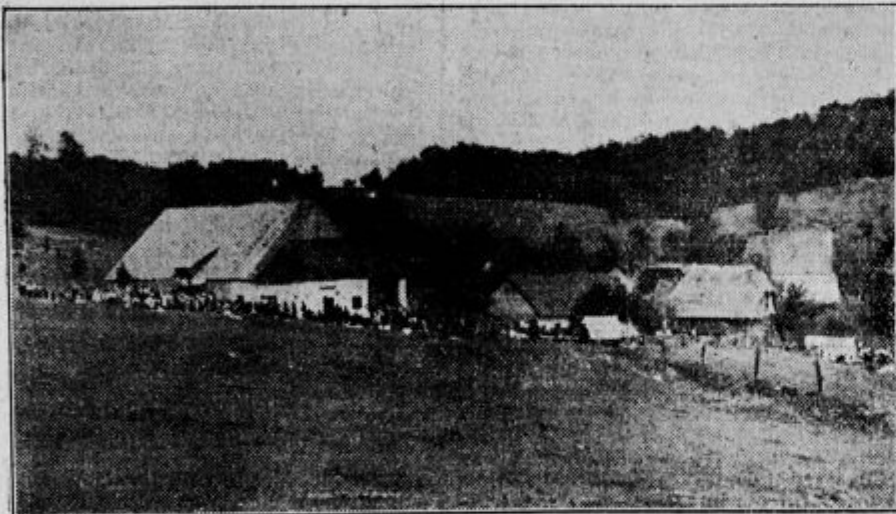
Zvečer so celjski kongregantisti priredili akademijo, ki je prijetno vplivala in je bila v svojih orkestralnih in dramatičnih točkah dobro pripravljena. Zlasti je mladi govornik E. S. lepo tolmačil cilje in ideje kongregantistov. — Tretji dan je imel p. Toma Fr. sklepni govor Virgini virginum vitam Marijine družine, ki hoče in stremi po lepem življenju in skupno sv. obhajilo nas je ponovno združilo v ljenju milosti.

Prihodnje zborovanje kongregacij bo l. 1931., ločeno za srednješolce in za akademike, da se kongregacijsko delo še bolj poglobi.

Gostilničarska pivovarna

Laško, 17. julija.

Akcija za ustanovitev in zgradbo nove pivovarne v Laškem, ki ima namen preprečiti nadaljnje izkoriščanje konzumenta s tujim kapitalom, se razvija normalno in nevdržno. Blizu 11 milijonov delniške glavnice je podpisanih in dnevno prihajajo nove prijave. Pripravljalni odbor je pretekli mesec stopil v zvezo s hrvatskimi gostilničarskimi krogi, ki navdušeno pozdravljajo osamosvojitve gostilničarjev potom ustanovitve lastne pivovarne, ki naj stoji v Laškem kot središču med Zagrebom, Ljubljano in Mariborom in ki je že svoj čas zalagalo ves teritorij med temi mesti in preko njih s priznanim laškim pivom najboljšje kvalitete. V raznih hrvatskih listih so zadnje dni izšli daljši članki, ki priporočajo podpisovanje delnic, poudarjajoč posebnost, da bo pivo iz nove pivovarne cenejše za 200 Din pri hl. Vedno bolj pa raste zanimanje tudi med peki, ki upravičeno pričakujejo od nove pivovarne, da bo izdelovala cenen kvas in tako preprečila navijanje cene kvasu do gorostasne višine, kakor se godi danes. Pripravljalni odbor ima v rokah važne avtentične podatke glede kvasove afere in bo prišel z njimi pravočasno na dan.

Okolica Sv. Miklavža na Boču. V ospredju je planinska restavracija, odkoder je še pol ure hoda do razglednega stolpa.

Mnogo misli

imate pri nakupu kuhinjske posode, zato si prej oglejte bogato zalogo katero Vam nudi po najnižjih cenah trvdka s železnino

STANKO FLORJANČIČ

LJUBLJANA

Sv. Petra cesta 35

O Bethovnovi izobrazbi

Veliki mojster ni bil le glasbenotehnično kakor nihče v njegovem času podkovan. Poznal je dobro tedaj znane spomenike starejših glasbe, poznal teorije korala in menzuralike, Nizozemce in XVI. stoletje, posebno pa je ljubil Bacha. Zanimal se je tudi vsestransko za glasbeni folklor in je poznal narodne pesni menda sploh vseh evropskih narodov, tudi slovanskih. Vendar — glasba je bila temu duh samo specialno sredstvo za izraz. Danes se misli, da je komponistu treba samo harmonije pa instrumentacije, pa bo umetnik. Beethoven je vse svoje življenje v prvi vrsti skrbel za svoj duhovni in duševni napredek, in to vsestransko.

Grofica Julija Guicciardi, po krivici nazvana njegova »nesmrtna ljubezen«, piše v svojih spominih, da je bil Beethoven »strašno grd, toda izredno plemenit, čuteč in izobražen človek«. Glasbeni pisatelj Rochlitz piše, da je bil mož bogatega, nikoli mirujočega duha, neomejene, divje fantazije, zagrizen »tuhtar«, ki je uhaľal družbi v gozd, sredi največjeje razpoloženja, da je tamkaj do konca domislil misel, ki ga je grizla.

Čudno, ko so ga mrtvega obducirali, so ugotovili močno odebeljeno črepanjo okrog možgan, kar je sicer znak idiotizma! Njegova šolska izobrazba je bila skrajno pomanjkljiva, baje radi čudnih družinskih razmer doma, in res je, da je bil Beethoven neizmerno slab rater je, da je bil Beethoven pravopisa in čunar in do smrti ni obvladal pravopisa in tvorbe stavka, dasi je njegova pisemska in ostala pisana zapuščina naravnost ogromno polna duhovne vsebine. Njegov duh je v eno-

mer iskal in se udeleževal; enkrat je bral sveto pismo, drugič se je pečal s sociologijo, bil doma v politiki in državoslovju, sociologiji in filozofiji; kot samouk si je pridobil ogromno znanje za svoje čase. Ko je bil deset let star, se je nekaj mesecev učil latinščine, pa je že v pol leta prevajal Ciceronova pisma. Homerja je bral v Vossovem prevodu včasih dan za dnem. Še na smrtni postelji je razpravljal s Schindlerjem o tragičnem umetniku iz Aristotlove Poetike. Platona, Ksenofonta, Plutarha, Evripida, Ovida in Horaca je dobro poznal, čeprav iz prevodov, še bolje pa razumel in dočutil. Znal je italijanski, francoski in angleški in je bral Ossiana in Scotta, najbolj pa je bil Shakespeareja. Najbolj pa se je oklepal Goetheja. »Goethe je v meni izpodrinil Klopstocka«, je često dejal. Tega je naravnost oboževal, kakor je razvidno iz njune korespondence.

O Kantu je Beethoven rad debatiral. Imel je pravo filozofsko žilico, čeprav mu ni bil dan precizen znanstven filozofski talent in izraz. Verske izobrazbe v smislu šole ni imel dosti, vendar je bilo vse njegovo mišljenje in življenje ena sama velika vera v Boga in višek tega življenja njegova »Deveta«, kjer vede v ljubezni objete narode sveta k »ljubemu Očetu, ki stanuje zgoraj«. Nobenega glasbenika dosedaj poleg J. S. Bacha ne poznamo, ki bi bil nosil v sebi tako gromnega duha, dasi ni bil šolsko izobražen razen v glasbeni tehniki. Ta duhovna globina njegova je tisto, kar nam je po njem ostalo: blagovest, ki jo je svetu na duhovnem polju zapustil; to je ono, radi česar ga cenimo in ga bomo spoštovali stoletja, s to je oplodil svet. Mrtve forme in partiture bodo zastarele, duh pa bo ostal.

ELIDA KREME

za
uspešno
nego kože

Verska organizacija muslimanov

Belgrad, sredi julija.

Muslimanov je v naši državi nekaj manj ko poldrugi milijon. Njihova verska skupina je med tremi državno priznanimi konfesijami torej številčno najmanjša in je do nedavna po svoji notranji organizaciji bila na zadnjem mestu. Po šestem januarju po so muslimani dobili več zakonov, ki vsi teže za pocenotenjem njihovega verskega življenja. Prvi je bil objavljen zakon o šerijatskih sodnikih in sodiščih. Nedavno pa sta dobila najvišjo sankcijo zakon o muslimanski verski zajednici in zakon o volitvi vrhovnega verskega poglavarja muslimanov, ki se imenuje reis ul ulema. Pred enim mesecem je bil za reis ul ulema imenovan (od treh izvoljenih kandidatov) bivši banjalški muftija hadži Hafis Ibrahim Maglajčić.

Preden kaj več spregovorim o novi notranji verski organizaciji muslimanov, moram vsaj v najosnovnejših potezah naznačiti dosedanje njihovo versko ureditev. Glavna karakteristika prejšnje organizacije je bila neenotnost. Obstajalo je prvotno troje in po osvoboditvi dvojce zakonodavstev. Bosna in Hercegovina je bila najmoderneje organizirana in je imela svojega reis ul ulema s sedežem v Sarajevu, dočim sta bili Srbija (z Južno Srbijo) in Crna gora enoti zase. Srbija je imela muftijo, ki je stoval v Nišu in ki je po osvoboditvi Južne Srbije skrbel tudi za isto, dočim je Crna gora imela svojega vrhovnega muftijo. Po letu 1919. pa sta se delokroga muftije za Crno goro in za Srbijo združila in smo imeli vrhovnega muftijo s sedežem v Belgradu. Na tem področju je bilo petnajst muftij, ki so v svojem okolišu izvrševali tudi cerkvenosodno službo.

Drugače je bila organizirana Bosna in Hercegovina. Imela je svojega reis ul ulema, vakufski sabor, šest muftij, svojo versko-prosvetno organizacijo, avtonomni statut iz leta 1909., s katerim je dobila pravico odpiranja šol in prosvetnega dvigovanja naroda, šerijatska sodišča itd. Znana je borba, ki so jo bosanski muslimani bili z Avstrijo ravno zaradi omenjenega statuta in verske avtonomije. Poudariti moram, da je muslimanska versko-prosvetna organizacija »Gajret« (— pomoč), ki obstoja in z uspehom deluje še danes, izredno pripomogla prosvetljenju muslimanov. Danes ima svojo izredno dobro urejevano (Hamza Humo) štirinajstrednjo revijo istega imena (»Gajret«), ki izhaja v Sarajevu in ki poleg drugega materiala prinaša tudi čisto literarne prispevke.

Ob tej priliki naj spregovorim še par besedi o vakufih (cerkvenih muslimanskih dobrih), ki so približna analogija pravoslavnim zadužbinam. Bosna in Hercegovina je poznala štiri vrste vakufov oziroma vakufskih dajatev. To so bili: samostojni vakufi, uzapčeni vakufi, kotarski vakufi in tako zvani »evladijeti«. Samostojnih vakufov je največ (blizu 1400). Upravljajo jih »mutevelini« (neke vrste upravniki). V računskih in nadzorstvenih poslih so podložni kotarskim (okrajnim) vakufom. Uzapčene vakufe pa nadzirajo posamezni nalašč za to dodeljeni odbori. Prve tri vrste vakufov so torej kombinacija premičnin in nepremičnin. Nasprotno pa je zadnja vrsta »evladijeti«, samo dajatev v denarju, ki jo je odredil eden od prednikov dotične družine in posestva. Njihova dobra stran je ta, da se posestva, ki so obvezna na to dajatev, ne morejo deliti in delno prodajati, ker nad njimi bdi po pokojnikovi želji verska oblast. Vakufsko vprašanje je doslej prihajalo že v več momentih pred javni forum in je pereče še vedno. Vedeti je treba, da so vakufi materialne zakladnice muslimanstva. Iz njihovih dohodkov, ki pa niso ravno malenkostni (leto čez 10 milijonov dinarjev), se vzdržujejo sirotišnice, razni domovi, verske organizacije, konvikti s šolami, posamezni analfabetski in drugi tečaj med narodom itd. Sedaj je določeno, da vakufe upravlja dvojce mearijskih odborov (več) s sedeži v Sarajevu in Skoplju. Člani teh dveh mearijskih odborov so vsi člani ulema medžisa, šerijatskih sodišč, vsi muftije in še petnajst lajkov s področja, ki ga nadzira dotični odbor.

Doslej so naši muslimani bili vezani na kalifat. Po novem zakonu tega ni več. Avtoritativno telo tvorijo ob volitvi novega reis ul ulema najuglednejši predstavniki muslimanov pri nas, ki dajo izvoljenemu reis ul ulema oblast, da rešuje v imenu vseh muslimanov verske zadeve. To priznanje in oblast obenem se imenuje menšura.

Muftij je danes po novem zakonu devet v sledečih mestih: Banjaluka, Mostar, Tuzla, Plevlje, Novi Pazar, Prizren, Bitolj, Skoplje, Sarajevo.

Še par besedi o novem reis ul ulema Hafisu Maglajčiću. Rodom je iz Banjaluke (1861). Studiral je mnogo (v banjalški medresi, v Carigradu). V l. 1898. je postal upravitelj »mektebi ružide« (neke vrste gimnazije) v Banjaluki. Na tem mestu je ostal do l. 1914., ko je bil postavljen za tuzlanskega muftijo. Po prelomu je mnogo pripomogel enotni organizaciji muslimanov v Bosni in Hercegovini in bil nekaj let tudi narodni poslanec v parlamentu. Od l. 1925. je bil zaposlen kot muftija v Banjaluki, odkoder bo v kratkem prišel za stalno v Belgrad kot vrhovni poglavar vseh naših muslimanov.

Omenjam, da nameravajo muslimani iz vse države zgraditi v prestolnici primerno rezidenco za svojega novega poglavarja. Obenem so sprožili vprašanje o graditvi še ene džamije v Belgradu, ki je doslej imel le tako zvani Bajrakli džamijo v Jevremovi ulici. Zgradili jo bodo najbrže po želji pokojnega kralja Petra, ki se je zelo zanimal za njeno izgradnjo, blizu železniške postaje. T. P.

Razgledni stolp na Boču, ki so ga nedavno slovesno otvorili in blagoslovili.

Nesreča tesarja na Količevem

Ljubljana, 17. julija.

Ljubljanski reševalni avto je danes ob 6 zvečer pripeljal v bolnišnico 18letnega tesarskega vajenca Janeza Škofica, doma iz Jarš pri Mengšu. Škofic, vajenec pri gradbeni družbi »Ljubljana«, je delal na Bončevi stavbi na Količevem. Na odru se mu je spodrsnilo in padel je tri metre globoko na tla, z glavo naprej. Obležal je nezavesten na tleh. Še vedno nezavestnega so ga prepeljali tudi v ljubljansko bolnišnico. Dobil je težke notranje poškodbe in najbrže si je pretresel tudi možgane. Njegovo stanje je nevarno.

S hruške padel

M. Sobota, 16. julija.

Štirinajstletni fantek Šantavec Jožef je pred večeršnjim na lastni koži čutil, da ima človek smolo, ko si jo najmanj želi.

Revežu se je zahotelo hrušek. Šel je pod domačo hruško in čeravno sad še ni bil zrel, je takoj splezal na drevo. Ko je dospel do krone, se je začel razgledovati, kje so lepše hruške. Pri tem ni bil dovolj oprezen in ni gledal na veje, katerih se je oprijemal. Hipoma je zahreščalo, počilo in fant je letel na tla, še preden se je zavedel, kaj se je zgodilo. V roki je držal suho vejo, ki se je bila odlomila. Druge roke pa ni mogel ganiti; pri padcu si jo je namreč strl.

Ponesrečenega fantka so takoj spravili v tukajšnjo bolnišnico in preteklo bo precej časa, preden bo zopet mogel iti po hruške.

Planinci vedite

da Vas po dolgi in težki hoji najpreje osveži »ALGA«. Ko dospete na cilj, masirajte si nogi z

»ALGA«

in ne bode več občutili utrujenosti.

»ALGA« se dobiva v lekarnah in drogerijah 1 steklenica Din 16—

Še boljše in cenejša je
PALMA
zdravilna grenka voda.
DOBIVA SE POVSOD!

— PEGE —

odstrani takoj in brez sledu »Creme Orizol«
Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Zaloge: »Cosmochemia, Zagreb, Šmčičkova 23. Telefon 49-99

Kaj pravite?

Golovo je nesreča za našo deželo množica raznih agentov in zastopnikov, ki vsiljujejo ljudem blago na drobno. Največ vsiljujejo obleke, pa tudi knjige in drugo. Za denar se jim nič ne mudi, vse gre na obroke. Pa kako držno govorci: »Slo dinarjev na mesec, saj se ti nič ne pozna!« in tako vsiljuje slabo, manjredno blago prave drago v denar. Opeharjeni kupci po skoraj misli, kako poceni je prišel do obleke ali knjige. Te dni sem bral članek resnega moža, precej znanega v Sloveniji, ki heali neko terdiko, češ, kako gre kupcem na roko, da jim dovolijo malo obroke!

Meni se zdi še bolj resna izjava ljudi, ki imajo globlje in daljše izkušnje s temi obroki, to so ameriški Slovenci. Ti izjavljajo, da je sistem trgovine na obroke zanje prav pogubosen: »Je že vse tako napetost, da ti pri dobri plači ne ostane en dan po plačilnem dnevu v žepu nič. Vse moraš dati za obroke!«

Pa poročajo kdo: »Obročni sistem je Ameriko gospodarsko vendar drignil! Počasi brate! Obročni sistem je pomagal le nekaj bogatašem do še težjih milijonov, ljudstvu pa je strašno škodoval. Vzel mu je še zadnji košček gospodarske neodvisnosti od bogatašev in trgovcev. Sedaj, eno leto, po celiknem borznem polomu v New Yorku, so narodni gospodari prišli do spoznanja, da je bil pravi nolanov cirkus te ameriške gospodarske katastrofe — obročni sistem. Ta sistem je ljudstvu ustvaril mnoge preje neznane potrebe in daleč prekoračil kupno moč ljudstva. Ta je nenkrat odgovorila in sledil je borzni polom.

Neverjetno se je že ta sistem razpasel tudi pri nas in če se v zadnjem času ne spametujemo, mora slediti strašna gospodarska katastrofa, ki pa je ne bomo mogli preboleti kakor Američani. Le spomnimo, kako zelo je bilo ljudstvo oskudno po trgovini s srečkami na obroke. Pameten zakon je to trgovino zatrl. Ni pa zatrl še vse trgovine na obroke. Tako vidimo, da majhni ljudje naročajo obleke in jih preplačujejo, več kot je potrebno, potem pa zdihujejo, ko ne morejo plačevati obroke. Studenje naročajo drage knjige — na obroke in se niti ne zavedajo, da teh knjig niti plačati ne morejo, kaj žele, da jim te knjige niso tako nujno potrebne. Obročni sistem vleče ljudem zadnje dinarje iz žepa. Kje pa je potem varčevanje? Obročni sistem ga polagoma uničuje in ko ga bo uničil, bo imelo nekaj magnatorov težke denarje, ljudstvo pa bo popolnoma obubožano.

Ljudje, spametujte se ob pravem času. Raje malo potrpite, samo nobene stvari ne kupujte na obroke! Največkrat boste zraven ogoljufani! Vsa-kega vsiljivega agenta, ki vam ponuja blago na obroke, zapodite od hiše. Kupujte raje manj, pa le z gotovino!

Mala ironika

★ Cerkvenim zborom priporoča Jugoslovanska knjigarna nove skladbe: Beran Emerik: 3 slovenske mase za mešani zbor in orgle, Part. Din 36, gl. Din 5. — Premrli St.: Zapojejo Mariji. 18 Marijinih pesmi za mešani zbor. Part. Din 36, gl. Din 5. — Sattner P.: Hagolin: Mašne pesmi za mešani zbor. Part. Din 40, gl. Din 6. — Sattner P.: Hagolin: Odpevi k Lavretskim litanijam in S. J. za mešani zbor. Din 12.

★ Letošnje letno zborovanje družbe sv. Vincencija Pavelskega bo prihodnjo nedeljo, 20. t. m., s sledečim sporedom: Ob 7 zjutraj sveta masa s propovedjo v kapeli Marijaniša v Ljubljani. Ob pol 9 seja centralnega sveta (delegati posameznih konferenc). Popoldne ob pol 4 slovesne litanije v kapeli Marijaniša, po litanijah v Marijanišu karitativno zborovanje. Govoril bo dr. Al. Ruhaar o predmetu: Karitas v Franciji. Članji Vincencijevih konferenc se nujno vabijo, da se polnoštevilno udeležijo prireditve; vabijo pa se tudi vsi prijatelji krščanske ljubezni, da se udeležijo sv. mase in popolnanske karitativnega zborovanja. Pridite, da pozitivno svoje delo.

★ Romanje v Zagorje. V Zagorju se bo letos vršil drugi veliki romarski shod v nedeljo, dne 3. avgusta. Romarske slovesnosti se prično že v petek, dne 1. avgusta. Vsi prijatelji zagorske Matere božje ste iskreno povabljeni.

★ Zupnik aradom ljudomske dekanije. Podobice v spomin na biserno sv. maso g. kanonika M. Meška pri Kapeli, ki so se poslate zupnik uradom, se smatrajo obnemem za vabilo gg. sobratov na udeležbo.

★ Crucium in njegovi raziskovalci. K temu članku v »Slovenec« št. 158 je treba pripomniti, da tudi naša najnovejša arheološka literatura ni pozabila na to rimsko postajo, kakor člankar sklepa. Baš v zadnjem Glasniku Muzejskega društva za Slovenijo (X, str. 7 nst.) objavlja dr. Mal poročilo o Huberjevih izkopninah in prinaša točen in zanimiv načrt in opis tamošnjega rimskega kopališča, ka ga je pred skoro 100 leti napravil inž. Dollkopf. — Glede najnovejših izkopnin bi bilo želeli, da jih g. Kušljan prepusti muzeju.

★ Razpisana zdravniška služba. Kr. banska uprava razpisuje službo banovinskega zdravnika za zdravstveno okrožje Zgornja Poljskava s sedežem v Framu. S to službo so združeni prejemki, ki jih določa čl. 8 uredbe bivše oblasne samouprave mariborske oblasti o samoupravni zdravstveni službi v občinah mariborske oblasti izven avtonomnih mest Maribora, Celja in Ptuja, to je temeljna plača letnih 9000 Din in pravica do petletnic, ki se odmerjajo po službenih letih. Krajevna doklada za zdravstveno okrožje Zgornja Poljskava, ki je uvrščeno v III. krajevni razred, znaša 6000 Din letno. Prosilci za to mesto morajo vložiti pravilno kolkovane prošnje, opremljene z vsemi prilagami po določilih čl. 12 uradniškega zakona najkasneje do 31. julija t. l. kr. banski upravi v Ljubljani.

★ Razpis cestarskih služb. Kr. banska uprava razpisuje v območju okrajnega cestnega odbora v Celju 4 službena mesta banovinskih cestarjev, in sicer za sledeče cestne proge: eno mesto na progi Petrovče—Črna—Velenje od km 0.00 do km 5.00, — eno mesto na progi Celje—Laško od km 0.00 do km 3.400, — eno mesto na progi Rečica—Novi Klošter od 0.00 do km 2.887 in Letuš — Sv. Peter od 0.00 do km 0.172, — eno mesto na progi Sv. Jurij—Planina od km 0.00 do 3.00 in Sv. Jurij—Kolodvor od km 0.00 do 4.400, — V območju okrajnega cestnega odbora v Mariboru tri službena mesta banovinskih cestarjev, in sicer za sledeče proge: eno mesto na cestni progi Maribor—Duplek—Sv. Martin od km 0.00 do 3.60, — eno mesto na progi Vukovski dol—Sv. Jakob—Državna meja od km 3.892 do km 5.920 (0.000 do 1.937), — eno mesto na cestni progi Črešnjevec—Jodl—Puščava od km 2.800 do km 5.132 in Sv. Lovrenc — Sv. Lovrenc-trg od km 0.00 do km 1.558, — V območju okr. cest. odbora v Šmarju pri Jelšah službeno mesto banovinskega cestarja, in sicer na cestni progi Sv. Jurij—Sv. Urban—Kozje od km 3.000 do km 7.500. — Prosilci za ta mesta morajo izpolnjevati pogoje iz čl. 2 uredbe o službenih razmerjih državnih cestarjev in njihovih prejemkih in ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši od 30 let. Lastnoročno pisane in s kolkom za 5 Din kolkovane prošnje, opremljene s pravilnimi in zadostno kolkovanimi prilagami (rojstni in krstni list, domovinski list, zadnje šolsko izpričevalo, dokazilo o odsolstvi kadrovskega roka, zdravniško spričevalo, zdravstveno spričevalo, potrdilo pristojnega oblastva, da niso bili obsojeni radi kaznivih dejanj iz koristoljublja, ev. dokazila o strokovni usposobljenosti) je predložiti najkasneje do 30. t. m. kr. banski upravi v Ljubljani.

★ Šola za dečje zaščitne sestre v Ljubljani. Učenke se bodo vzgajale in izobraževale za dečje zaščitne sestre za zdravstveno prosvetno delo med ljudstvom in v socialno-zdravstvenih ustanovah ter za potujoče učiteljice otroške higijene. Obenem dobre strokovno podstavo za udeleževanje v vseh panogah socialne in zdravstvene zaštite. Pogoji za sprejem so: 1. Krstni list o dovršenem 18. letu, ne pa prekoračenem 28. letu (izjemoma se sprejemajo učiteljice ali absolutnjinje istovrednega šolanja do 32. leta starosti). 2. Domovnica, da je državljanka kraljevine Jugoslavije. 3. Znanje drž. jezika v govoru in pisavi. 4. Z dobrim uspehom dovršena nižja srednja ali tej ustrežajoča izobrazba, zaželjena pa je celotna srednješolska izobrazba. 5. Popolno telesno in duševno zdravje, ki ga ugotovi komisija po sprejemu. 6. Npravitveno izpričevalo. 7. Potrdilo občine, kjer so bivalne in s čim so se bavile, od kar so dovršile šolo. 8. Kratek popis dosedanjega življenja (Curriculum vitae). Pouk v šoli se prične 1. septembra t. l., ter je teoretičen in praktičen. V šoli se sprejemajo samo gojenke, ki dajo s teoretičnimi in praktičnimi uspehi ter z moralnimi lastnostmi jamstvo za dobre sestre. Sprejem je prve 4 mesece poskusen in je ob enem pripravljali tečaj. Sprejete učenke stanujejo v internatu, ki je spojen s šolo. Izjemoma se dovoli, da gojenka objuskuje kot eksternistinja. V internatu plačujejo učenke za ves čas šolanja, za celo oskrbo in pouk mesečno: 1. za celo oskrbo 700 Din; 2. za polovično oskrbo 350 Din; 3. brezplačna mesta se podeli najsiromašnejšim in ob enem najmarljivejšim učenkam. Učenka, katere dobi brezplačno mesto, se mora zavezati, da bo služila dvakrat toliko let, kakor let je uživala brezplačno mesto v šoli, v onih sanitarnih napravah, ki jih odredi ravnatelj šole za zaščitne sestre v Ljubljani. Učenka pa, ki bo sprejeta ob polovičnih stroških, se mora zavezati, da bo služila državi toliko let, kolikor je uživala polstipendijsko mesto. Opozorja se pa, da je minist. prosvete z odlokom št. 487 z dne 4. januarja 1930. rešilo, da se priznava diplomiranim sestram, ki so dovršile triletno sestarsko šolo z uspehom, II. kategorija drž. uradnikov. Po dovršenju šoli in položenem diplomskem izpitu, se gojenka namesti po zakonu v uradnih svojstvih za zaščitne sestre. Svojerodno pisane prošnje opremljene z vsemi dokumenti, naj se pošljejo do dne 15. avgusta 1930 ravnateljstvu šole za zaščitne sestre v Ljubljani, Lipičeva ulica.

II. kongres slov. kat. akad. mladine od 23. do 27. julija

Sreda, 23. julija: Prihod inozemskih gostov. — Ob 20 intimen pozdravni večer, priredi SDZ.

Četrtek, 24. julija: Ob 8 sv. masa s skupnim sv. obhajilom. — Po masi zajtrk. — Ob 10 svečana otvoritvena seja s pozdravi delegacij. Referat: »Slovani v univerzalni kulturi«, govori g. dr. Rimarič-Volinski (Rusija, emigrant). — Kosilo. — Ob 15 zborovanje: I. Slovanstvo v sodobni kulturi. a) Kulturno stanje sodobnega slovanstva, prvi referent g. prof. dr. Macourek (CSR), drugi referent g. Pavao Butovac (Hrvatska), koreferent g. J. B. Šediv (Slovenija). b) Etične in kulturne vrednote slovanstva, referent g. Franc Terseglav (Slovenija), koreferent g. dr. France Stele (Slovenija). — Ob 20 počastitveni večer odličnim gostom in zastopnikom delegacij.

Petek, 25. julija: 6.30 Zajtrk. — 7.30 Odhod z vlakom v Stično. — 9.30 Koralna sv. masa v samostanski cerkvi. — 11.30 Zborovanje: II. Slovani v cerkvi, a) Cirilmetodijška ideja in katoliška akcija, prvi referent g. prelat dr. Franc Grivec (Slovenija), drugi referent g. Peter Issaiv, koreferent g. M. Czubyti (oba Poljska, Ukrajina). b) Perspektive slovenskega katoličanstva v bodočnosti, referent g. ing. Julo Stano (Slovaška), koreferent g. dr. Jan Wislinski (Poljska). — Kosilo. — c) Slovensko katoličanstvo in liturgično gibanje, referent g. dr. Janko Kalaj (Hrvatska), koreferent g. Jerzy Siwecki (Poljska). — Ob 21 prihod v Ljubljano.

Sobota, 26. julija: Ob 8 sv. masa, nato zajtrk. — Ob 9 zborovanje: a) Vloga izobraženstva v slovenskem katoličanstvu, referent g. P. Wladislaw Lewandowicz (Poljska), koreferent g. dr. Lovro Sušnik (Slovenija). b) Vloga katoliških organizacij med akademskim dijaštvom, referent g. Stanislaw Orlikowski (Poljska), koreferent g. Niko Kuret (Slovenija). — Kosilo. — Ob 14 razgovor o organizaciji. — Ob 18 svečana zaključna seja. — Večerja. — Ob 20 Prijateljski večer, priredi Slovensko katoliško akademsko starešinstvo.

Nedelja, 27. julija: Izlet na Bled.

Ljubljana

Velik napredek mestne elektrarne

Ljubljana, 17. julija. Letos je bila ljubljanska elektrarna znatno povečana in mesto Ljubljana je s tem napravilo velik korak naprej. Po povečanje je bilo nujno potrebno, posebno, če imamo pred očmi dejstvo, da konzum električnega toka v Ljubljani stalno raste. Ljubljanska elektrarna je sicer sedaj v stanju, da bi krila še mnogo večji konzum toka v mestu, vendar če računamo, da bo konzum toka še naprej tako rastel, ni izključeno, da nastopi možnost, ko tudi ljubljanska elektrarna ne bo več zadoščala potrebam mesta. Na razpolago imamo nekaj števil za prvo polovico tega leta: meseca januarja je Ljubljana konzumirala 479.855 kilovatih ur toka, meseca februarja 406.745 kil. ur, meseca marca 428.421 kil. ur, meseca aprila 455.295 kil. ur, meseca maja 417.618 kil. ur in meseca junija 386.738 kilovatih ur. Skupno torej 2.524.672 kilovatih ur. Lani pa je Ljubljana ob istem času konzumirala: meseca januarja 355.106 kil. ur, meseca februarja 288.480 kil. ur, meseca marca 285.575 kil. ur, meseca aprila 253.772 kil. ur, meseca maja 258.591 kil. ur, meseca junija 222.257 kil. ur. Skupno 1.645.779 kilovatih ur. Ljubljana je torej prvo polovico letošnjega leta konzumirala skoraj 900.000 kilovatih ur več kakor prvo polovico lanskega leta. Napredek je torej ogromen. Da je Ljubljana pričela v tako povečani množini konzumirati tok mestne kalorične centrale, je iskati vzroka predvsem v tem, da se je tok za delavnice pocenil. Priključilo se je na električni tok mnogo večjih likalnic, dalje raznih delavnic z motorji in celo industriji. Pa tudi družinska uporaba toka za razsvetljavo stanovanj je znatno narasla, prav tako poraba toka za javne lokale, dnevno pa raste uporaba toka pri cestni razsvetljavi. Da porabi Ljubljana meseca junija, ko so dolgi in gorki dnevi, nekoliko manj toka, kakor ob zim-

skih mesecih, je umevno samo ob sebi. Pa tudi v tem oziru je bil letos padec od januarja do junija pri znatno večjem konzumu dosti manjši, kakor lani. Največja obtežba je znašala letos: meseca januarja 1782 kilovatih, meseca februarja 1552 kilovatih, meseca marca 1520 kilovatih, meseca aprila 1400 kilovatih, meseca maja 1500 kilovatih in meseca junija 1540 kilovatih.

Pa še v drugem oziru je posebno viden ogromen napredek, ki ga je ljubljanska elektrarna napravila v zadnjih letih. Letos ima elektrarna približno 10.200 naročnikov, to je privatnikov, delavnic in industrij. Leta 1923 pa jih je bilo samo okoli 3000, torej se je v sedmih letih število ljubljanskih konzumentov električnega toka več kakor potrojilo. Leta 1923 je bilo priključenih na omrežje ljubljanske elektrarne 48.881 žarnic, 349 motorjev, 112 ventilatorjev, 557 likal, 68 kuhin in 110 drugih različnih aparatov. Leta 1930, ko je elektrarna uvedla ponovno štetje priključenih, je priključenih 96.069 žarnic, 992 motorjev, 266 ventilatorjev, 253 kuhin, 2390 likal in 438 aparatov. Tudi te številke nam pojasnjujejo, zakaj je število konzumiranih kilovatih ur tako zelo naraslo.

Možnosti povečanja konzuma električnega toka v Ljubljani pa še niso izčrpane. Saj nam dajejo druga mesta zgled, koliko more prebivalstvo in industrija porabiti toka, če je ta poceni. Politika mestne elektrarne glede cene električnega toka se je zadnje čase močno spremenila. Mestna občina kot lastnica elektrarne se je pričela zavedati, da je za napredek mesta in mestne elektrarne same mnogo boljše, če odda elektrarna večje množine toka po nižji ceni, kakor pa majhne množine po visoki ceni. Da je to res, dokazuje velik napredek, ki ga je konzum električnega toka napravil v Ljubljani od lani na letos.

Konec „Figovca“?

Ljubljana, 17. jul. Regulacijski načrt mesta Ljubljane je strah, ki se mnogim našim hišnim posestnikom polkaže v sanjah v najgrozovitejših oblikah. Pa ne samo hišnim posestnikom, temveč tudi mnogim ljubiteljem ljubljanskih tradicionalnih zapuščin. Med te spadajo na primer ozke ulice, »baročno« zgrajene hiše in drugi ostanki stare Ljubljane. Velike reformacijske namene ima ta regulacijski načrt z Dunajsko cesto. Na tej cesti je po regulacijskem načrtu zapisan skorajšnji smrti cel blok hiš, to se pravi vse hiše s fronto na Dunajsko cesto od Gajeve pa do Gosposvetske ulice. Med temi je torej tudi znamenita Figovčeva gostilna, shajališče vseh Gorenjcev, ki pridejo v Ljubljano. Lastnik poslopja g. Knez se je sicer pritožil proti takemu regulacijskemu načrtu, no, sedaj pa je mestna občina le sklenila z njim sporazum in bo morala Figovčeva gostilna z ostalimi poslopji le izgnati. Od bodočega nebotičnika pa do kavarne »Evropo« bo potegnjena ob Dunajski cesti črta in najbrže bodo ob tem delu ceste nekoč zgrajene še velike palače. Mestna občina namerava na tem delu Dunajske ceste urediti v Ljubljani tako potrebn park za avtomobile. »Figovčev« gospodar Matevž Hartman pa se bo najbrže pobrigal, da bo čez leta v novi palači na oglu Dunajske in Gosposvetske ceste otvoril novo, moderno restavracijo »Pri novem Figovcu«.

Smrtina kosa. V St. Vidu pri Lukovici je sročil g. Josip Rus, posestnik, gostilničar, načelnik Hranilnice itd. v visoki starosti 80 let. Pokojnik je bil ugleden mož in na daleč na okoli znan in splošno spoštovan. Bil je oče ljubljanskega mestnega fizika g. dr. Mavricija Rusa. Svetila mu večna luč. Preostaliim iskreno sožalje!

Najbolj soparen dan v letu. Sobota, dne 5. julija, morda ni bila najbolj vroč dan v letu, vsaj z ozirom na termometer ne, gotovo pa je, da je bil ta dan najbolj soparen, kar jih je bilo letos

v Ljubljani. Ljubljana ima namreč zanesljiv barometer, ki točno beleži soparnost v mestu. To je dnevna poraba vode. Dne 5. julija je mestni vodovod načrpal letos največ vode, to je 18.929 kub. metrov. Znano je, da poraba vode obseže svoj maksimum skoro redno vsako leto sredi meseca avgusta, minimum pa jeseni in spomladi, dočim pozimi zopet nekoliko naraste. Sedaj, ko smo imeli več dni dež, je poraba vode padla, pričela pa se bo zopet dvigati, čim se prično stopi vroči dnevi.

Vodovod v Črno vas. Ze okrog 14 dni kopljejo delavci mestnega vodovoda jarke in napeljujejo vodovodne cevi v Črno vas. Delo bo trajalo še 14 dni. Skupno bo dolga nova vodovodna napeljava okoli 2500 metrov. Čeprav se nova napeljava ne bo mestni občini izplačala, vendar bo v veliko korist Črnovasčanom, seveda le tistim, ki se je bodo hoteli poslužiti.

Natečaj za sprejem gojencev v strojno šolo mornarice. Mestno naoblastvo v Ljubljani opozarja na »Konkurs za prijem pitomca v mašinsko šolo mornarice.« Vse podrobnosti so razvidne iz razglasov, ki so nabiti na mestnih deskah.

Sator sredi Ljubljane. Ob času vseslovenskega gasilskega kongresa bo Ljubljana doživela majhno, pa zelo zanimivo senzacijo. Oblastni odbor »Rdečega križa« bo namreč v gasilskih dnevih postavil pred Narodni dom velik moderen samaritanski šator, ki je vreden svojih 60.000 Din. Ta šator bo imel dvojno pregrinjalo, dolg bo 16 m, širok 13 m, visok pa 4.5 m. Imel bo dva oddelka: v prvem bo nastavljena začasna bolnišnica, v drugem pa operacijski oddelki. »Rdeči križ« se po svojih funkcijah udeležil tudi oficijelno vseh gasilskih slovesnosti v kongresnih dneh.

Zobni zdravnik dr. Puher ne ordinira do 24. avgusta.

Nesreče v Ljubljani. Na dvorišču častniškega doma na Taboru se je večeraj popoldne ponesrečil 11letni osnovnošolski učenec St. Klemše. Pri igri je padel in si zlomil desno roko. — V sredo popoldne je padel z zgradbe Trgovskega doma v Gregorčičevi ulici delavec Lovro Sijavs. Zlomil si je desno nogo. Oba se zdravita sedaj v bolnici.

Eno noč

na palubi Cunard-prekocean-skega parnika

Aquitania

je naslov velike prireditve, ki se vrši v soboto, dne 19. julija 1930

v kavarni »Toplice« na Bledu

na čast velikih internacionalnih veslaških tekem. Aranžma prireditve je v rokah našega plesnega mojstra g. Jenka

Koledar

Petek, 18. julija: Friderik (Miroslav), mučenec; Kamil Leljski.

Osebnosti

— Cerkveno olikovanje. Za častnega kanonika ljubljanskega stolnega kapitlja je bil imenovan g. Ferdinand Erker, mestni župnik in dekan v Kočevju.

— Umeščen je bil večeraj, 17. julija 1930, na župnijo Rakitna v vrhniški dekaniji g. Franc Lovrin, kaplan v St. Vidu nad Ljubljano.

— Napredovali so državni mojstri Franjo Hegol v 2. skup. III. kat.; Milan Kuzelj v 3. skup. III. kat. in Milan Dravič v 3. skup. III. kat.

Novi grobovi

† Breznica. Dne 14. t. m. smo pokopali šele 28 let starega Franca Slavnika »Zavitovega iz Zirovnice. Zdravega in močnega je kratka bolezen spravila v prezgodnji grob. Zapušča ženo s tri leti starim sinčkom. Pokoj njegovi duši, domačim pa naše sožalje.

Dobra svetilka, prijetno stanovanje. Maxim-sveča se polni s petrolejem, bencinom ali bencolom. Gori brez smrada in se ne kadi. Potrošnja za 15 ur samo 1 liter gorilnega materijala. Jakost svetlobe 300 sveč. Zanesljiva proti vetru in dežju.

Josip Kostajnski, Celje, Vodnikova ulica 9.

Maxim

100 m prosto: 1. Barany (Ogrska) 0:59,2 sekund; 2. Taris (Francija) 1:00,2 minut; 3. Wannie I. (Ogrska) 1:01,2 minut.

4×200 m (stafeta): 1. Ogrska (Jarvaly, Wannie II., Wannie I., Barany) 9:54,4 minut; 2. Francija (Borocco, Lesur, Vandeplanque, Taris) 9:59,2 minut.

Water-polo tekmo pa so Ogrsi s 5:2 odločili v svojo korist.

Proslava francoskega narodnega praznika v Parizu. Godbe igrajo in ljudje plešejo na javnih trgih — na sliki trg pred borzo.

Rdeča vojska

Zadnja številka mesečnika »Vestnik krestjanskoy Rossiji« (glasila kmetijske socialistične stranke v Pragi) prinaša zanimiva poročila strankinih zaupnikov, ki delujejo na Ruskem proti sovjetom. Naslednje pismo je dospelo začetkom februarja t. l.:

»Vojaki tvorijo znaten odstotek mestne množice v Moskvi, Harjkovu in drugod. Še več jih je po obmejnih mestih: v Petrogradu, Kijevu, Vladivostoku, Tascentu. Novočerkask,

Iraški kralj Faizal, ki se mudi na oddihu v kopalšču Gastein.

prestolnica donskih kozakov, je kakor pravo vojno taborišče. Na vsakem koraku se vidijo različni našivi: črni pri topničarjih, modri pri konjenici, malinasti pri pešcih, zeleni pri graničarjih, rdeči pri oddelkih GPU, rumeni pri Ohri (ohrana livarn in tvornic; vsa velika podjetja so zastražena po vojaških oddelkih). Vsi oddelki kažejo isto vzorno disciplino, nad katero poskakuje celo srce nekdanjih častnikov carske vojske. Med poveljniki ni nobenega priletnega moža, 40 let je menda najvišja starost na meji pri vseh, ki sem jih srečal. Vojaki napravljajo krasen vtis: vsi so lepo oblečeni (nihče nima prevelike suknje ali prekratkih hlač in sl.) ter siti. Dobivajo dosti mesa in belega kruha, dasi je na trgu pomanjkanje živil. Tudi častnikom so lani zvišali plače kljub splošni finančni krizi. Vojaki so spretni, gibčni, vpludni, se lepo oprostijo, če se v gneči slučajno ob koga zadenejo. Pozdravijo in udarijo s petami v zahvalo, če jim kdo pove, kje najdejo potrebno ulico. Nikoli nisem srečal pijanega ali vsaj malo okajenega vojaka. Prepovedano je vojakom prodajati žganje, vino in pivo.

V Rostovu sem gledal velike dvotedenske vojne vaje: pehoto, konjenico in dva nasprotna letalska oddelka po 17 letal na vsaki strani.

Dogodki v Indiji. Indijske samaritanke nudijo prvo pomoč ranjencem v spopadih med nacionalisti in angleško policijo.

Na koncu so priredili veliko smotro in obvezno »skupno praznovanje« vojaštva s prebivalstvom. Strojnice, topovi in pešci so korakali po velikem trgu pred poveljniki, med katerimi je bil tudi komisar severno-kavkaškega kraja. Potem je zatrobila trobenta: »Napad« in konjenica je zdirjala z vriskom ter potegnjenimi sabljami mimo tribune. V najdivješem diru je ohranila tako lepo ravne vrste, da je vzplamtelo pravo navdušenje. Slednje je bilo tem več vredno, ker so morali meščani priti k »skupnemu praznovanju« pod pretnjo zapora in glob... Vse je trajalo kakih šest ur. Sledil sem potem konjenici, ki je odhajala po Engelsovi (nekdanj Vrtini) ulici. Ne vem, iz katerega vzroka je stražnik nenadno ustavil promet. Poveljnik je zaklical: Razjaši! in vojaki so spretno, vsi kakor eden, skočili iz se.

Stali so menda pol ure na križišču, in nobeden ni skočil stran, da si kupi tobaka ali opravi kaj drugega: ta disciplina je nadkrilila nekdanjo. Naposled je odredil poveljnik petje, in vojaki so lepo zapeli staro kozaško. »Oj, siv kragulj na grob se spusti...« Zbrala se je velika množica. Takoj, čim je bila pesem končana, sta stopila k vojakom dva moža: velik, z dolgimi sivimi brki in mal, obrt, jako živ. Oba sta zgledala kakor delavca, govorila domače narečje in bila skromno oblečena. »Odkod ste, fantje, doma?« je vprašal prvi. Odgovorilo mu je več vojakov: vsi so bili iz Kubanske oblasti, a kozaki zdaj nimajo posebnih polkov, kakor je bilo prej. »O, tudi jaz sem tam doma,« je priklimal visoki in prišel hvalliti njih pesem. »Zložili so jo naši dedi, pa so vedeli, h kateremu bregu naj veslajo in dobro živeli. A vi, njih vnuki, ali veste, kam vi veslate? kje je vaš breg, in komu služite?« Seveda govornik ni napadal sovjetov, a njegove besede so skrivale očitno protivladno ost. Njegov mali spremljevalec je bil ostrejši. »Lepo je gledati vojake,« je dejal. »a še boljše bi bilo doma. Čemu vas tu držijo? Čemu je treba državi toliko plačati za vojaštvo, če ji nihče ne grozi? Zakaj prejemajo poveljniki neizmerno večjo plačo nego moštvo? Mar je to enakost, ki so jo obljubovali pri prevratu?«

Razen obeh govornikov ni izustil nihče nobene besedice. Vojaki so mrko molčali in prav tako je ostala mnogotisočglava množica na križišču. Potem je zadonel: »Zajaši!« in stotinja je odšla svojo pot. Do sedaj ne vem, ali sta bila oba moža samo po GPU plačana iziivača, ki sta prežala na žrtve, ali pa mirna meščana, ki sta iz srca napadala razmere pa oblast.

Seveda so imeli vojaki dovolj razloga, da ne bi jim ušla katerakoli dvomljiva izjava. Kakor rečeno, je vojska lepo preskrbljena, a zato se nahaja pod posebno ostrim nadzorom.

stvom. »Krasnaja zvezda«, glasilo vojnega komisarjata, veliko in razburjeno piše o »nevarnih kmečkih strujah« v vojski. Še l. 1928. so hoteli moskovski vojaki (celo oddelki GPU) izvršiti državni preobrat v Kremlju, kjer so bili na straži. Hoteli so se pred vsem polastiti Stalinove osebe. Slučajno je bila zarota razkrinkana, in je njen vodja, vplivni uradnik pri GPU, Belous, izvršil samoumor. Takrat so bili zaprti in najbrže pozneje ustreljeni številni osumljeni oddelki kremeljske straže. Naposled so vznemirile vlado izkušnje zadnje kitajske vojne, med katero je pobegnilo ali odvrlo orožje več vojakov v bojni črti. (»Slovenec« je že prinesel te članke iz »Krasne zvezde«). Kratkotako ima Stalin vzroke, da ne zaupa politični zanesljivosti rdeče vojske. A seveda ni mogoče vedeti, koliko je razširjeno nezadovoljstvo, in ali je zmožna vojska odkrito nastopiti proti vladi... Do sedaj je rdeča armada zatrla vse kmečke in delavske vstaje, ukrotila Kitajce, kavkaške in turkestanke upornike. Stalin zelo skrbi za propagando. Vojaki se povrnejo domov prežeti s sovjetskim duhom, in šele polagoma izgubijo svojo zanesljivost pod vtisom stalnega sovraštva do komunistov, ki vlada na kmetih vsled nasilne kolektivizacije.

GPU izkazuje vojski neprimerno večjo pozornost nego ostalemu prebivalstvu. Od leta 1928. se stalno zmanjšuje odstotek pod orožje poklicanih »socialno nezanesljivih« mladeničev in pred vsem razredčujejo v Moskvi nameščene oddelke z brezposelnimi delavci, ki nadzorujejo kmečki naraščaj. V Moskvi je seveda posebno veliko zanesljivih oddelkov GPU in Vohre (vojne ohrane). Čim se povrnejo vojaki po dnevnih vajah v vojašnico, morajo takoj oddati orožje.

Vpliv novih zakonskih postav v Italiji

»Rimska agencija« objavlja statistiko o zakonih, ki so se sklenili v prvih treh mesecih l. 1930. Tu se že krepko kaže vpliv novih zakonskih postav, ki so se sklenile v zmislu lateranskih pogodb. V prvih treh mesecih tekočega leta je bilo v Italiji sklenjenih 79.509 zakonov; od tega se je vpisalo v civilni register samo 2665. Pretežni del, to je 76.821 zakonov se je sklenilo v katoliški cerkvi pred duhovnikom, ki opravlja obenem funkcije civilnega uradnika; 21 zakonov je bilo sklenjenih v židovskih sinagogah pred rabinom, dva pa pred protestantskim duhovnikom. Od 2665 izključno civilnih porok jih odpade 2517 na katoličane, 148 pa na druge veroizpovedi.

Francoski zdravniki proti »drinkom«

Razvada cocktail-jev in drinkov (mešano sladko žganje), s katerimi se opajajo bogati Američani in Američanki, se je razširila tudi v Evropi. Francoska zdravstvena akademija je začela boj proti novemu alkoholnemu zlu in opozarja, kako nova pijača, ki vsebuje desetkrat več alkohola nego dosedanja francoska žganja, uničuje pivcem živce in zdravje sploh. Nevarnost za ljudsko zdravje je tem večje, ker so se drinkov tudi na Francoskem oprijeli posebno ženske. Pozivu zdravstvene akademije proti drinkom se je pridružil tudi pariški kardinal. Na boj se pripravljajo mnoge druge ustanove in organizacije.

Politični nemiri v Egiptu: Boj na ulicah v Mansuri, v katerem je bilo 6 mrtvih in 46 ranjenih.

V Sibiriji se obnavlja poganstvo

Moskovska »Pravda« poroča, da so se razna daljna plemena Severne Sibirije vrnila v poganstvo, odkar je sovjetska vlada pozaprila krščanske cerkve in izgnala duhovnike. Večina teh plemen je bila sprejela pravoslavlje, a v novem nauku so bili le zelo površno poučeni, in ko so pravoslavni duhovniki odšli, so se takoj povrnili v popolno poganstvo. Njihova vera se imenuje »šamanizem« (šaman — poganski duhovnik) in obstoja iz samih čarovniških umetnij. Šamane kličejo k bolnikom, da zarote zle duhove, na pogrebe, ob rojstvih itd. Ponekod darujejo baje celo zopet človeške žrtve. »Pravda« piše, da bo vlada nastopila tudi proti šamanizmu in poučila ljudi, da so šamani sleparji.

Nova katakomba

Pri zgradbi nove ceste blizu vie Tiburtine in glavnega rimskega pokopališča (Campo Verano) so odkrili obsežne podzemeljske hodnike. Arheologi so mislili, da je to del katakomb sv. Agapita pri baziliki sv. Lovrenca. Po temeljiti preiskavi so pa strokovnjaki prišli do prepričanja, da je to posebna katakomba. Hodniki so visoki večinoma po 4.90 m in 70 do 90 cm široki. Strokovnjaki so uganjajo, da izvira katakomba iz srede tretjega stoletja. Odkrili so dva dela. Prvi del ima precej pravilno izpeljane hodnike; tu se nahajajo grobovi (»loculi«), in sicer jih leži po 6 do 8 drug vrh drugega. Vsi drugi hodniki so znatno krajši, zelo nepravilno izpeljani in grobovi je kvečjemu po pet v navpični vrsti. Otroški grobovi so prave zakladnice: bakrene zvončke, zapestnice, sličice, prstane, vaze in denar so našli v njih. Našli so tudi šest sarkofagov. Papška komisija bo svoja raziskavanja nadaljevala. (Po lateranskih pogodbah so vse katakombe v Italiji last sv. stolice, ki ima edina pravico, voditi izkopavanja in raziskavanja.)

Kurdi

Kurdski voditelj Ali bej Badrahan je v Bajrutu osnoval nov kurdski dnevnik pod imenom »Kurdistan«, ki deluje za neodvisnost Kurdov. Kurdi so danes raztrgani na tri države: Turčijo, Perzijo in Irak; vseh skupaj je približno tri milijone. Upravno avtonomijo imajo samo v Iraku; Turki in Perzijci jih skušajo raznaroditi.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Petek, 18. julija: 12.30 Plošče. — 13.00 Časovna napoved, borza, plošče. — 13.30 Iz današnjih dnevnikov. — 18.30 Koncert radio orkestra. — 19.30 Gospodinska ura, gđc. Cilka Krekova. — 20.00 Bachov večer, izvajata gđc. Jadviga (klavir) in Emilija Poženel (vijolina). 21.00 Večer Prelovcvih samospelov, poje gđc. Špelca Ramšakova (pri klavirju Z. Prelovec). 21.30 Koncert radio orkestra. 22.00 Časovna napoved in poročila.

Sobota, 19. julija: 12.30 Plošče. 13.00 Časovna napoved, plošče. 13.30 Iz današnjih dnevnikov. 18.30 Koncert radio orkestra. 19.30 O športu predava Marjan Dobovšek. 20.00 Prenos iz Belgrada. 20.00 Časovna napoved in poročila. 22.15 Prenos z Bleda.

Drugi programi:

Sobota, 19. julija.

Belgrad: 20.00 Koncert. 21.00 Večerni koncert. 22.15 Koncert. — Budapest: 12.05 Koncert orkestra. 18.00 Koncert orkestra. 20.00 Ciganski orkester. — Dunaj: 15.20 Popoldanski koncert orkestra. 17.10 Pravljice. 18.15 Pred 20 leti. 19.15 Koncert komorne glasbe. 20.05 Kalmanov večer. — Milan: 19.30 Večerni koncert orkestra. 20.55 Koncert komorne glasbe. — Praha: 20.00 Ljudski večer. 21.00 Prenos iz opere. 22.34 Zabavni koncert. — Langenberg: 17.30 Koncert svetovnih mojstrov. 20.00 Zabavni večer. — Rim: 21.02 Veliki koncert zabavne glasbe. 22.30 Plesna glasba. — Berlin 17.50 Arije. 19.30 Zabavna glasba iz Leipziga. — Katowice: 20.15 Ljudski koncert. 22.30 Zabavni koncert. — M. Ostrava: 20.00 Ljudski večer. 21.00 Prenos iz opere. 22.34 Zabavni koncert.

»Za božji čas — kakšen pa si! Ali si bolan?« »Ne, ampak veš, zdravnik je moji ženi predpisal strogo dieto!«

DIŠAVE SLON

V:

K glasbeni bilanci pretekle sezone

Slovenci gledamo na razvoj in napredek naše glasbe s prav posebno pozornostjo. S trgovino in industrijo ne moremo nikamor naprej v svetu in nam preostaja torej še kulturno udejstvovanje. Večkrat se je že naglašalo, da imamo zlasti na glasbenem polju toliko zmoglosti in sredstev, da bi s temi, če bi jih zares intenzivno izrabili, mogli doseči pozornost Evrope, kar bi nam vsestransko koristilo.

Potrebno je tedaj, da se koncem vsake glasbene sezone vprašamo, kako je z našo glasbo, kje smo in ali smo na pravi poti; česa nam je treba in kaj moramo opustiti, če hočemo doseči cilj, ki bi narodu koristil.

Preden preidemo k sumaričnemu, splošnemu pregledu našega glasbenega življenja v pretekli sezoni, se še načelno vprašamo o tem, kaj je prav za prav dolžnost glasbenikov nam, prav narodu in kulturi.

Glasbeno življenje vsakega naroda je tako tesno zvezano z ostalim njegovim kulturnim življenjem, da ga ne moremo ločiti od njega. Danes se borimo zoper materializem in individualizem v vseh panogah življenja, na socialnem, gospodarskem, političnem, kulturnem in umetnostnem polju. Na umetnostnem polju se kaže materialistična usmerjenost ravno v prevladujoči senzualnosti umetnosti, individualistična pa v družabni nekoristnosti, ki je preračunjena samo za neki ožek individualni krog in ne za ljudstvo. Naloga glasbenika v sedanjem času bi torej bila, delovati za duhovno in kolektivno umetnost, in kakor vidimo, je napredni umetniški svet Evrope že v vseh panogah umetnosti uveljavil svoje sile v tem pravcu, ki je za sedanje človeštvo edino odrešilec.

Ce sedaj po vrsti splošno pogledamo na posamezne panoge glasbenega dela pri Slovencih, na vzgojo glasbenikov, na koncertno in operno sezono, moramo žal ugotoviti, da laicit bivše sezone ni pozitiven v gornjem zmislu.

Najprej nekaj o današnji vzgoji umetnikov. Žal, po vsej Evropi je način te vzgoje še vedno več ali manj materialističen. To se pravi, vzgojitelji večinoma istovetijo umetnost z manualno tehniko in ne polagajo nobene pozornosti na razvoj duhovne plati v gojencu. Za porabo XIX. stoletja in začetka našega časa je morda zadoščalo, če je umetnik imel individualen okus in nekaj rokodelske spretnosti, za današnjo porabo pa je to veliko premalo, zakaj hočemo umetnikov z neko duhovno globino, ki nam bodo znali tudi kaj za duhovno življenje tehnega povedati iz sebe, ne pa samo mehkužili našo čutnost. Na našem konservatoriju študira največ gojencev klavir, solopetje in violino, pihala študira izginjajoče majhna peščica, kompozicijo tudi. Pouka, ki bi nudil gojencem estetske in stilne izobrazbe, sistematike umetnosti, ne najdem v učnem načrtu. Kakšna predizobrazba se zahteva od vstopajočih gojencev, tudi ne razberemo iz zadnjega Poročila. Na letnih produkcijah sem videl, da učitelji nekako mehanično uravnavajo študij po rokodelsko-tehničnih principih: klasični so nekakša predšola, romantična višja stopnja, impresionizem pa višek. Potem spuste gojenca v življenje pa vidi, da življenje ni tisto, kar se je učil v šoli. Če ne zha sam dalje, mora v življenju pasti. Danes je ravno polifonija izraz današnjega kulturnega hoteja v glasbi, vendar nistem na vseh produkcijah konservatoristov srečal, če izvzamem tri skladbe Osterčeve šole, nobene polifonske skladbe.

Nikakor se ne bomo še dvignili na evropski nivo na ta način. Če gojenec nima duhovnih pogojev za današnje življenje, niti formalnih sredstev za današnjo glasbo, kako naj potem zremo v bodočnost naše glasbe z veselimi obrazom? Priporočam vodstvu konservatorija, da revidira svoje učne metode prav energično, sicer bo odgovorno za to, če bomo morali venomer za več desetletij zaostajati za Evropo in nas ta nikakor ne bo mogla resno vpoštevati.

*

Naša koncertna sezona je pokazala, kakor doslej še vedno, največ razmaha na vokalnem, zborovskem polju. Matica je Francoze upoznala z našo glasbo, Učiteljski zbor je ponovno utrdil stike s Čehi. Močne napredne produkcije nismo pokazali svetu, vtis pa smo morali napraviti kot narod z lepo zborovsko tradicijo. Doma je Matica dala v pretekli sezoni dva koncerta: na decemborskem je pokazala program francoske turneje, na aprilskem je pa podala Vypalkovo kantato, za katero smo ji sodobno misleči ljudje od vsega najbolj hvaležni. Učiteljski zbor je turniral po Češkem s slovensko-hrvatskim modernim programom, kakor ga nobeno naše društvo ne daje. Gibala so se tudi društva Zvon, Slavec, Ljubljana in Sloga. Zvon je praznoval svojo petindvajsetletnico, Ljubljana počasi, ali vztrajno in solidno napreduje in imamo od nje še veliko pričakovati. Žal je prišel naš najboljši moški zbor, akademski, v krizo. Solistične vokalne koncerte so absolvirali bariton Šubelj (zamorska literatura), Lovštevova in gdca Cook. Orkestralnih koncertov je pri nas malo. Filharmonija ne prireja več koncertov, hvalevredno je vsaj to, da včasih razpiše kako skladateljsko nagrado. Dravska godba je to sezono molčala in tako imamo operni, dravski, konservatorijski, Slogin in orkestralnega društva — pet orkestrrov, pa bi človek pričakoval, da bo muzike od sile. Pa je nastopilo Orkestralno društvo le dvakrat (Frank, Liszt, Škerjanc), operni, Slogin in konservatorijski orkester pa po enkrat na raznih mešanih koncertih. Komorna muzika se pri nas to sezono ni gojila razen na šolskih produkcijah in menda ni izglede na kak pošten kvartet pri nas. Stajerci nas tu lahko posekajo (Brandl, Sancin). Instrumentalnih koncertov je bilo tudi malo. Tujcev letos ni bilo k nam, kar pade v oči. Osterčev koncert komorne glasbe je zbudil pri mladih zanimanje, klavirska koncerta sta priredili Poženelova in Kosovelova (Bach, Couperin, Scarlatti, Beethoven, Schubert, Schumann, Chopin, Brahms, Liszt), potem je Sloga priredila dva večera bolj za omejen krog (Goldmark, Jerajeva, Bloch, Grieg), pa konec šolskih produkcij ne morem prav steči za koncerte. Če omenim še Slogin cerkveni koncert (Malling, Davies, Santel), je to vse. Premalo za naše razmere, zakaj Slovenci za glasbo žrtvujemo več kakor za vse ostale umetnostne in kulturne panoge!

Če pogledam na koncertne programe zadnje sezone, moram reči, da z malenkostno izjemo ne

kažejo, da bi hoteli držati korak s sedanjim kulturno problematiko. Kdor se navdušuje za novo, duhovno umetnost, reakcijo na starejši goli in prazni senzualizem impresionizma in mehkužno čuvstvenost romantike, je dobil nekaj zase na Osterčevem koncertu, par drobtin na Učiteljskem koncertu, pa Vypalkovo kantato. Ostalo plava v XIX. stoletju in se ne more in ne more ločiti od romantike in impresionizma — ali res umetnik ne sme biti kulturni človek, se duševno razvijati in iti s časom dalje? Kaj bi rekli muziki, če jim pogreješ danes tezo iz leta 1860? Kaj juristi, medicinci, zgodovinarji, geografi, naravoslovci? Kaj bi rekli slikarju, ki bi danes začel a la Langus, kaj arhitektu, literatu a la Jurčić — pri glasbi smo se pa tako trdo navadili na izključno romantiko, da mislimo, da vse ostalo sploh glasba ni in je to krivda vzgojiteljev in prirejevalcev koncertne sezone. Evo ti Zagrebčanov na tem polju! Sploh nobene primere, kako ti skrbje za aktualno sezono in programe! In potem ta koncertna suša! Naša poslovalnica za koncerte pri Matici bi morala krvavo delati za to, da pridobi koncertante s smiselimi in vzgojnimi programi, pa kakega truda za to pri njej ne vidim. Bo treba korenitih reform v tem pogledu. Hočemo organiziranih koncertnih sezon in število koncertov, ki bo odgovarjalo slovenskim potrebam in žrtvam.

*

Naša opera je tudi kočljiva točka. Zasebne opere v inozemstvu so navezane na delo za obdobje in je razumljivo to delo dokaj trdo in postržnovalno, skušajoč ngoditi kulturnim zahtevam okolice, kolikor mogoče. Pri nas pa je postal problem državnosti opere in njenega dela zelo pereč. Ravnatelj grmi zoper celokupno kritiko in s tem zoper slovenske zahteve napram operi in dela, kar on hoče. Sie volo, sie jubeo, stat pro ratione voluntas! To delo ne kaže nobene smeri ali hrbtenice ali globljega kulturnega rezona in je odujilo inteligenco od opere. Lanski program je dal sedem novitet (Dudak, Valkira, Ernani, Hasanaginica, Norma, Poluhjanje, Lohengrin), dasi jih gledališki list zaznamuje šestnajst. Naj bo v operi vedno kaj klasičnega, romantičnega, impresionističnega, ker je pri nas kup ljudi, ki se jini to dopade. Naj pa pride tudi kaj za one, ki se za napredek glasbe zanimajo! Sodobno v glasbi vzgojen človek ni imel lani nobenega povoda posecati opero. To je napoved boja našim mlajšim generacijam. Z malo izjemo smo imeli lani slabe pevce, inscenacija nikoli skoro ni segla nad povprečno in šablonsko mero, režija je prav slaba z malo izjemo Poluhjanja, orkester precej po domače včasih razume svojo nalogo. Dokler opera ne bo vpoštevata zahtev kulturnih Slovencev, je za naš napredek mrtva. Zoper trmoglavo diktaturo, ki je celo menda ukinila konference in posvete z ostalimi dirigenti, je pa vsak nasvet ali kritika brezpredmetna. Treba bo opeto sanirati.

Par mlajših skladateljev imamo, ki bi utegnili postati nositelji nove duhovne glasbe bodočnosti. Čakamo, da se nam razmahnejo in oporčijo naše nade. Nekaj republikanov, pianistov, goslačev, solopencev nam je konservatorij tudi vzgojil in kažejo nekateri talent. Glasbene znanosti pri nas še nimamo, zgodovina je v povojih in se zanjo malo ali nič ne dela. Folklor se bolj goji kakor nabira in obdeluje.

*

Facit je majhen. Če ne bo bodočnosti kaj več prinesla, potem ne čakajmo, da bi se naše nade glede glasbe kmalu izpolnile. Veliko breme odgovornosti za to slabe izgleda nosijo vzgojitelji glasbenikov, oni, ki se jim ne ljubi pametno organizirati naše koncertne sezone, pa naša opera. V delu najdem premalo sodobnosti, kulturnega idealizma in intenzivnosti. Sodobnost: naša znanost in ostala umetnost z vseni močmi ustvarjata podlage novega življenja, naša glasba se tega dela skoro ne udeležuje. Kulturnega idealizma: pogledjte, kako silno visoke vsote zahtevajo naši godbeniki za svoje delo! Kakšne silne vsote se iz nas iztisnejo vsako leto in kaj nam za to dade? Ne za znanost, ne za katero drugo umetnostno panogo ne žrtvujemo Slovenci toliko, kakor za glasbo, pa kje smo z glasbo še, kje smo drugod? Intenzivnosti: Naša sredstva leže marsikodi neizrabljena v dolini šentflorjanski, ki pa potrebuje na tem polju uveljavljenja vseh energij.

Tale memento vsem odgovornim ljudem na pragu nove sezone!

Cerkveni vestnik

Duhovne vaje za duhovnike v Zavodu sv. Stanislava se prične v ponedeljek dne 21. julija ob 8 zvečer. Skupna večerja je ob 7.

Decentralizacija državnih dobav

Na podlagi finančnega zakona za 1930-31 je finančno ministrstvo objavilo v »Službenih novinah« pooblastilo za posamezne državne instance glede odobravanja nabavk.

Pooblastilo se glasi:

1. Bani morejo odobravati pogodbe o nabavah kakor tudi režijska dela do vsote 500.000 Din v vseh poslih, v katerih ima pravico odloka. Do te vsote morejo odobravati pogodbe o enoletnem zakupu zgradb, nadalje pogodbe o prodaji državnih premičnin in oddaji neuporabnih premičnin (inventarja, materiala, poškodovane živine itd.), katerih vrednost ni višja kakor 100.000 Din, nadalje morejo izjemoma pogodb za prodajo lesa iz rednih sečenj v državnih gozdovih po gospodarskem načrtu na javnih licitacijah do vrednosti 250.000 Din razen režijskega poslovanja.

Vse navedene pravice, ki jih ima ban, ima tudi Upravnik mesta, Belgrad. Ban more svoje pravice prenesti tudi na pomočnika bana s tem, da o tem obvesti finančnega ministra in Glavno konzolo.

2. Ravnatelj poštno-telegrafskih ravnateljstev morejo odobravati pogodbe za nabave po poštno-telegrafski stroki do vsote 50.000 Din.

Načelnik tehničnega oddelka pri Upravi mesta Belgrad more odobravati izvajanje del v režiji za vse gradbe namenjene javni porabi do vsote 50.000 Din.

Šefi državnih bolnic in higijskih zavodov morejo odobravati pogodbe o nabavah in režijska dela do vsote 50.000 Din. Do te vsote morejo odo-

bravati pogodbe o enoletnem zakupu zgradb.

3. Starešine avtonomnih prosvetnih ustanov: rektorji univerz, ekonomske visoke šole v Zagrebu, raznih pedagoških šol, člani fakultet v Skoplju in v Subotici, predsednik Srbske kraljeve akademije v Belgradu in Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu, upravnik Drž. tiskarne in upravniki centralnih narodnih gledališč, šefi terensko-tehničnih sekcij, ravnatelji srednjih kmetijskih šol, starešine državnih konjušnic, kmetijskih oglednih in poskusnih postaj, enoloških postaj, bakterioloških postaj, seroloških zavodov, ravnateljstvo za drž. svilarstvo v Novem Sadu morejo odobravati pogodbe o nabavah in dela v režiji do vsote 30.000 Din.

4. Šefi: sanatorijev, invalidskih domov, dečjih domov, domov narodnega zdravlja in poliklinik morejo odobravati do vsote 25.000 Din.

5. Upravniki muzejev, knjižnic, arhivov in posebnih znanstvenih zavodov, predsednik uprave za zaščito ind., svojine in osrednje uprave za mere do vsote 25.000 Din.

6. Ravnatelj srednjih šol, bogoslovnic do 5000 Din.

8. Naredbe za izplačilo iz redno angažiranih in otvorenih kreditov ob priliki likvidacije teh nabav in del, katera odobravajo resorni ministri, morejo podpisovati tudi bani, pomočniki banov in upravnik mesta Belgrad, do vsote 500.000 Din, v kolikor so ti posebno pooblašeni na podlagi čl. 4 pod d) uredbi o prenosu pravic podpisa odlokov z ministrov od 12. maja 1921.

Belgrad, Berlin 13.4450—13.4750, Budimpešta 986.72—989.72, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 795 do 798, London 273.87—274.67, Newyork 56.16—56.36, Pariz 220.87—222.87, Praga 166.78—167.58, Milan 294.28—296.28.

Curih, Belgrad 9.125, Amsterdam 207.05, Ate-ne 6.6725, Berlin 122.82, Bruselj 71.875, Budimpešta 90.175, Bukarešt 3.06, Carigrad 2.44, Dunaj 72.66, London 25.0225, Madrid 72.66, Newyork 514.275, Pariz 20.245, Praga 15.255, Sofija 3.74, Trst 26.945, Kopenhagen 137.80, Varšava 57.70, Stockholm 138.30, Oslo 137.80, Helsingfors 12.9525.

VREDNOSTNI PAPIRI

Tudi danes ni bilo na zagrebski borzi niti povpraševanja niti ponudbe v agrarih. Med državnimi papirji je oslabela vojna škoda, nadalje pa so se učvrstili pri znatnem prometu dolarski papirji. V bančnih papirjih je bilo danes prav veliko prometa v delnicah Unionbanke, ki so se trgovale po nekoliko nižjem tečaju kakor včeraj. Drugi bančni papirji so stali neizpremenjeni. V industrijskih papirjih sploh ni prišlo do zaključkov. Nekoliko slabši so bili danes tečaji Slavaksa in osješke Sečere, dočim je čvrstejša brodska tvornica vagonov. Med parobrodskimi družbami se je učvrstila Oceanica.

Ljubljana, 8% Bler. pos. 97 bl., 7% Bler. pos. 87.50 bl., Celjska pos. 160 den., Ljublj. kred. 122 dni, Praštednarna 905 dni, Kred. zavod 170 dni, Trboveljska 412 bl., Veveč 126 den., Stavbna 40 den., Sesir 105 den., Ruše 280—300.

Zagreb, Drž. pap.: 7% inv. pos. 86.50—87.25, vojna škoda ar 433.25—434.75 (434), kasa 433.25—434.75 (434.25), VIII. 434 d, XII. 434.50—436, 8% Bler. pos. 97—97.3750 (96.75—97), 7% Bler. pos. 86.50—86.75, 7% pos. Drž. hip. banke 86.1250—86.25 (86.1250), 6% Begluskje obvez. 75 d. — Bančne delnice: Hrvatska 50 d, Katolička 38 b, Poljo 57 do 57.50 (57.50), Kreditna 96 d, Union 190—191 (191, 190, 190.50, 190.75), Jugo 76.50—77.50 (77), Lj. kred. 122 d, Medjunarodna 63 d, Narodna 8100 d, Obrtna 36 d, Praštednarna 905—910, Srbska 186 d, Zemaljska 135 d. — Industrijske delnice: Nar. sum. 25 d, Guttmann 165 b, Slaveks 60—65, Slavonija 200—210, Našice 1250—1300, Drava 218—240, Sečera Osijek 330—338, Nar. ml. 20 d, Brod. vag. 127.50—132.50, Union 115 d, Veveč 126 d, Isis 34 d, Ragusea 375—400, Oceania 215—225, Jad. plov. 500 d, Trboveljska 405—410.

Belgrad, Narodna banka 8260—8300, 7% inv. pos. zaključ. 89 (10.000 nom), agrari 55.75—56, vojna škoda 446.50—447, (750 kom.), VIII. zaklj. 447.50 (500 kom.), XII. 459.50—459.75 (500 kom.), Trgovska obrt. b. Novi Sad 160 d, Prometna banka 870 d, Beogr. zadruga 7150—7500, Izvozna banka 660 d, Loterijske srečke 95 b, 8% Bler. pos. 98.50 d, 7% Bler. pos. 88.50 (20.000 dolarjev), 7% pos. Drž. hip. banke 88—88.25 (17.000 dolarjev).

Dunaj, Don. sav. jad. 92.55, Wiener Bankverein 18.—, Creditanstalt 47.55, Escompteges 159.25, Zivno 93.50, Union 23.52, Mundus 150.—, Alpine 26.35, Trboveljska 50.—, Leykam 4.05, Rima Murany 87.05.

Žito

Nepričakovano je danes budimpeštanska borza notirala dokaj višjo ceno za koruzo, tako da je tekom popoldneva ta predmet tudi pri nas močno nategnil. Razen za šlepso blago skoraj ni ponudbe v koruzi, plačuje se pa bačka in sremska roba po 115.— in čez nakladalna postaja. — Tudi v novi pšenici so tečaji višji. Gornjebačka pšenica je poskočila za promptno dobavo na 177.50 nakladalna postaja, vendar so nekatere boljše postaje še občutno dražje. Ob izbruhu hose se je povpraševanje s strani interesentov še povečalo in bilo je dokaj zaključkov, a še več jih je radi pomanjkanja ponudb onemogočenih.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene.

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Promet: pšenica 23 vagonov, oves 46 vagonov, koruza 35 vagonov, moka 6 vagonov, oirobi 24 vagonov, Tendena neizpremenjena.

Budimpešta. Tendena: prijazna, koruza 19.07 na. Promet: živalen. Pšenica: okt.: 18.88—19.07, zaklj. 19.06—19.07; mare 1931 20.70—20.79, zaklj. 20.76—20.78. Rž: okt.: 11.90—12.13, zaklj. 12.12—12.13, mare 1931 13.20—13.25, zaklj. 13.40—13.45. Koruza: jul.: 15.59—16.—, zaklj. 15.90—16.—, avg. 15.25—15.60, zaklj. 15.42—15.43, transit avg. 13.— do 13.30, zaklj. 13.20—13.30.

Les

Na ljubljanski borzi je bil zaključen 1 vagon bukovih drv. Tendena za les neizpremenjena. Eksekutivno je bilo nakupljenih 1 vagon hrastovih podnice 44 mm 2.65 m 19.20 cen, za kub. m 1.700 Din. Povpraševanje je za jelove morale 15 kub. m 78/78 mm 4 m, 25 kub. m 38/78 mm 4 m, 20 kub. m 78/78 mm 5 m, 20 kub. m 38/78 mm 5m, 10 kub. m 78/78 mm 6 m, za smreko, jelko 60 kub. m 12 mm, 180 kub. m 18 mm, 240 kub. m 24 mm, 60 kub. m 20, 38, 48 mm in 60 kub. m moralov 4 m od 17 cm dalje, za parjeno bukovino 27—28 mm; ponujajo pa se borovi pragovi francoskega tipa 14.000 kom.

Borza

Dne 17. julija 1930.

DENAR

Današnji devizni tečaji so ostali v glavnem neizpremenjeni. Deloma so se neznatno popustili. Promet je bil znaten, posebno v devizah Curih, London, Praga in Newyork. Narodna banka je kakor običajno krila vse povpraševanje.

Ljubljana (V oklepajih zaključni tečaj). Amsterdam 2269.— bl., Berlin 1344.75—1347.75 (1346.25), Bruselj 787.40 bl., Budimpešta 988.22 bl., Curih 1094.40—1097.40 (1095.90), Dunaj 795.— 798.— (796.50), London 273.87—274.67 (274.27), Newyork 56.16—56.36 (56.26), Pariz 221.87 bl., Praga 166.78—167.58 (167.18), Trst 294.29—296.29 (295.29).

Zagreb, Amsterdam 2266—2272, Berlin 1344.50 do 1347.50, Bruselj 787.40 bl., Budimpešta 986.72—989.72, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 795—798, London 273.87—274.67, Newyork 56.16—56.36, Pariz 220.87—222.87, Praga 166.78—167.58, Trst 294.225—296.225. — Skupni promet brez kompenzacij je znašal danes v Zagrebu 6.641.000 Din.

Potrli v globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom tužno vest, da je naš srčno ljubljeni soprog, oče, stari oče, stric in tast, gospod

Josip Rus

posesnik, gostilničar ter načelnik Posojilnice in hranilnice na Prevojah,

dne 17. t. m. po mukepolnem trpljenju, previden s tolažili svete vere, v 80. letu starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto 19. t. m. ob pol 10 dopoldne iz hiše žalosti na pokopališče v St. Vidu pri Lukovici.

V St. Vidu, dne 17. julija 1930.

Marija Rus roj. Stajer, soproga.

Josip, Mavricij, Viktor, Edvard, Srečko, Franc, sinovi.

Pavla, Berla, Ivanka, hčerke. in ostali sorodniki.

MALI OGLASI

Vaška drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 1-5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Službe iščejo

Organist in cerkov.
cecilianec, oženjen, z dobrimi spricvali in večletno prakso, išče službo. Nastop takoj ali s 1. oktobrom. Naslov v upravi pod št. 8066.

Šivilja
gre šivat na dom. Ponudbe na upravo »Slovenca« ood »Izvirjena šivilja« št. 8110.

Službo dobe

Trgovsk. pomočnika
pridnega, agilnega, perfektnega manufaktura, poleg prakse v ostalih strokah iščem. — Jurec Šterk, trgovina z mešaninam blagom, Vinica.

Natakarica
se sprejme s 1. avgustom. Cenj. ponudbe je poslati na upravo »Slovenca« pod »Dobra plača« 8104.

Služkinjo
ali postrežnico, ki zna nekoliko kuhati in opravljati druga hišna dela — sprejemem. Prednost imajo one, ki znajo likati. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8107.

Tajnika
pravnik z notarsko in bančno prakso, išče gospodarska institucija v Ljubljani. Lastnoročno pisane ponudbe z navedbo zahtevkov, curriculum vitae in fotografijo na upravo tega lista pod šifro »Vestene« št. 8103.

Pekovski pomočnik
trezen in pošten, se sprejme takoj v stalno službo. Naslov v upravi pod št. 8070.

Kleparski vajenec
krepak in pošten, se takoj sprejme. Hrana in stanovanje v hiši pri K. Bocak, Tržič.

Strežnik
za dvigalo (Liftboy) — se išče. Oferte s točnimi osebnimi podatki na upravo »Slovenca« pod šifro »Dvigalo« št. 8067.

Pouk

Šoferska šola
I. oblast. konc., Camernik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugosavto). — Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje.

Objave

Javna dražba
prostovoljna, najrazličnejših predmetov se bo vršila jutri v soboto ob 9 v Kapiteljski ulici št. 3.

Stanovanja

2-3 sobno stanovanje
na Selu, Mostah ali Kodeljevem iščem za september s pritliklinami. Ponudbe z navedbo cene na upravo lista št. 6666.

Vnajem

Mlin
iščem v najem s stanovanjem. Dopolne nasloviti: Fr. Karl, mlinar, Košake 359 pri Mariboru.

Poizvedbe

Majhna papiga
ki sliši na ime Jakec, je usla. Oddati proti plačilu Miklošičeva cesta 34/I.

Posvetva

Parcele
od 430—500 m², na periferiji mesta, prodam. Pojasnila: Ljubljana, Zaloška cesta 21.

Opekarna
že stara, samo da je dovolj materiala na razpolago, v obliži Ljubljane ali kakega kolodvora, se kupi v svrhu obnove. — Prodajalec se sprejme ev. tudi kot kompanjon. Na razpolago je opekarska rutina in vsi opekarski stroji. — Več se izve pri stavb. družbi »Gradidom«, Ljubljana, Sredina 15.

Hiša
nova, z vrtom in studencom se prodaja. Cena po dogovoru. Kmetič Miha, Tezno pri Mariboru — Ptujška cesta.

PRODAM HIŠO
z vrtom in njivo; njivo tudi posebej kot ugodno stavbišče. F. Šegula, župnik, Pragersko.

Restavracija napredaj
Radi boleznim prodam svojo restavracijo »Ruska Lira« v Beogradu, Dvorska ulica 11. Zelo dobro vpeljana. Najboljša domača in inozemska družba. Pet sob z restavracijo, krasen vrt, dvorane za svečanosti in separé. Stanovanje za gospodarja, 6 sob za goste, dve kleti in perlinica. Informacije daje gospodar Marko Iv. Garapič.

Prodamo

Kopalne banje
klozete, lijkane in vso železnino dobite pri trdnici Fr. Stupica, trgovina z železnino, Ljubljana, Gosposvetska cesta 1.

Puhasto perje
kilogram po 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. — Potem čisto belo gosje kg po 130 Din in čisti puh kg po 250 D. L. Brozović, Zagreb, Ilica 82. Kemič. čistilnica perja.

Drva, odpadki
od žag se dobijo v vsaki količini pri trdnici Ivan Šiška, tovarna parket v Metelkovi ul. 4. Tel. 2244

Za stavbe

vsakovrsten suh tesan in žagan les. Ladiska tla ceno oddaja Fran Šuštar, Dolenska cesta. Telefon 2424

Par konj
mladih, lepih, srednje-težkih, vprežnih, prodajo Osrednje mlekarne, Ljubljana, Maistrova ulica.

Tesan les

popolnoma suh, za takojšnje uporabo pri stavbah, ima stalno v zalogi »Ilija«, družba z o. z., Dunajska cesta 46, telefon 28—20.

Dieselmotor

kompl. 40 HP, znamke Weizer Graz, se vsled razprodaje zelo ugodno prodaja. Natančneje se izve pri »Vijak« d. z. o. z., Gregorčičeva 5.

Obrt

Kmetovalec in obrtnik!
Če rabiš dober motor, dobiš svetovnoznani Lister bencinski motor za nizko ceno pri trdnici Fr. Stupica, založila poljedelskih strojev, Ljubljana, Gosposvetska cesta 1.

Kašo
ješprenj, ajdovo moko vedno svežo oddaja na debelo veletrgovina A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

Otomane

v različnih vzorcih in najmodernejših oblikah. — Divane (patent), fotelje, salonske garniture, peresnice, žimnice (modroce) in vsa popravila izdeluje točno in najcenejše le F. SAJOVIC LJUBLJANA, Stari trg 6.

OGLAŠUJTE V »SLOVENCU«

Bele emajlirane ploščice

za oblaganje zidov in štedilnikov v veliki zalogi. — Izvršujemo sami tudi oblogo sten s ploščicami. — Zahtevajte ponudbe!

MATERIAL
trgov. družba z omeje. zav.
LJUBLJANA - DUNAJSKA 36/a
Telefon 27-16 Brzojavke: Material

100 kg

koruze . . 158 D
rešet. oves 190 D
prodaja proti gotovini
JOS. BAHOVEC
SV. JAKOBA NABREŽJE LJUBLJANA

Proda se takoj radi preselitve 50 let obstoječa dobro vpeljana pekarna s stanovanjem 3 sob in vsemi pritliklinami v popolnoma dobrem stanju. Ista se nahaja v centru mesta na glavni ulici. Peče se tudi kruh za vojaštvo. Ponudbe poslati na Makso Beck, pek, Dolnja-Lendava (Prekmurje)

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKJE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
ROBITARJEVA ULICA 6
H. NADSTROPJE

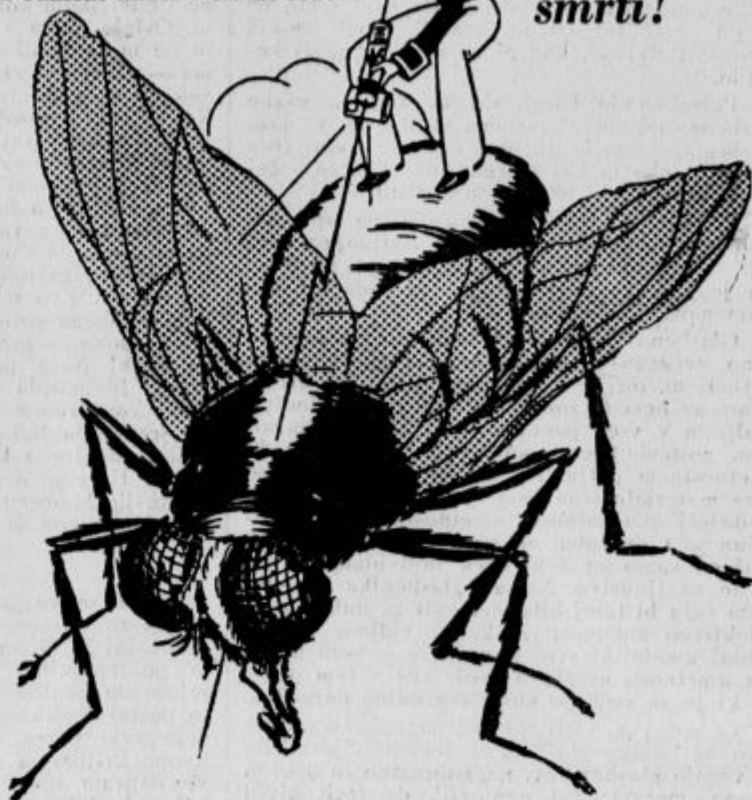
RATOL

je odlikovan z zlato svetinjo, ker se je pred oblastjo dokazalo, da je sigurno sredstvo proti podganam in mišim, da pa je sicer popolnoma ne-kvarljiv. Enako zanesljivo deluje Gamadin proti ščurkom, Stenol proti stenicam. Arvicin proti poljskim mišim. Dobiva se povsod. Proizvaja Biokemija d. d., Zagreb, Hatzova 25.

Ali ste že poravnali naročnino?

Muhe so Tebi in Tvojim otrokom črni angeli smrti. Uniči jih. Škropi s Flit-om. Smrtonosen vsem insektom. Ljudem neškodljiv. Ne pusti madežev. Ne zamenjaj Flit z drugimi različnimi sredstvi. Pazi na vojaka na rumeni kanti s črnim robom.

Črni glasniki smrti!

FLIT
— brže — ubije

Opozorjamo na »Mali oglasnik«

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki priliki!

Potrži globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da nam je naša srčno ljubljena soproga in mama oziroma hčerka, sestra in teta, gospa

Marija Djapič
roj. Kališek

v četrtek, dne 17. t. m. ob tričetrt na 10, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala. Truplo nepozabne pokojnice bo prepeljano v soboto, dne 19. julija 1930 ob 2 popoldne iz ljubljanske splošne bolnice k Dev. Mar. v Polju, kjer se bo vršil pogreb istega dne ob 3 popoldne na tamošnjem farnem pokopališču.

Devica Marija v Polju, dne 17. julija 1930.

Žalujoči ostali.

Rumeni gusarji

(Sodobna zgodba.)

»Kaj mislite, ali bodo odkrili naš zaliv?« vpraša Čenga.

»Koliko pa jih je v lanši?«

»Sedem, morda osem; lanša ima jako močno posadko! Na! Kaj bo pa zdaj! Krenili so v naš zaliv! Nekaj hipov pridržuje sapo. »Nak! Hvala Bogu! Tista mala kleč jih je odvrnila, kakor je videti. Gredo že dalje. Ustje zaliva je že za njimi. No in zdaj so se mi skrili za pečine.«

Pretekli sta kakšne dve minuti.

»Zopet jih vidim!« krikne Mihael. »Glejte, Čeng! Zapustili so severno obalo ter hitijo med tistimi otočkami proti severovzhodu. Bržkone mislijo, da se skrivamo kje med otoki, sicer bi pluli naravnost dalje na odprto morje. Na in zdaj so se ustavili!«

»Morda jim je bencina zmanjkalo.«

»Ali pa poslušajo, kje se oglašja naš motor, ki ga pa seveda ne morejo slišati, dokler njihov lastni ropota. Da, tako bo. Gredo že zopet dalje.«

Molče sta opazovala, kako se je lanša previjala med številnimi otočki. Tu intam jima je izginila izpred oči, toda njen motor je bilo vedno tako razločno slišati, da je Mihael lahko skoraj natančno uganil mesto, kje se bo Brezina zopet prikazala.

Zdaj pa je dospela do zadnjega otoka v skupini ter znova obstala. Bilo je videti, da se posadka ne more odločiti, kam naj krene. Tako je bil lanšin rilec obrnjen zdaj sem zdaj tja; čez nekaj minut pa se je obrnil na desno in zdirjal z vso brzino.

»Čas bo, da jo pobrišemo,« reče Mihael in povese

dalnogled. »Ako pojdejo v tej smeri dalje, pridejo naravnost v naš zaliv in ga bodo gotovo preiskali. Pridobili smo dobro uro; Budžak je ves ta čas tratil bencin, mi imamo pa zdaj lepo priliko, da se umaknemo.«

Splezata torej s pečin, pojasnita Timu položaj in v nekaj minutah odrinejo dol po zalivu. Ko pridejo na odprto morje, obrne Mihael lanšo skoraj naravnost proti severu, da bi se izognil zunanjim otokom in bi mogel svobodno izbirati smer, ako bi ga sovražnik skušal zasledovati.

Eh Sang in Tim sta kakih dvajset minut z napeto pozornostjo opazovala zaledje, pa nista ugledala ne Berezine ne zaslajala njenega motorja. Naenkrat pa Eh Sang zapoje svoj: »Hej! hej!« ter pokaže na neko mesto preko desnega lanšinega boka.

»Grapa jih je pljunila na nas, sir!« krikne Tim.

»Dirjajo proti nam skozi preliv med otokoma, ki sta nam najbolj blizu, in še kako jo brišejo!«

»Smolo imamo!« pravi Mihael. »Spremenili so smer ter krenili kar povprek, da nas prehiti. Moral so nas slišati ali pa so nas zagledali skozi vrzeli med otoki. Naj že bo kakor hoče: veliko bliže so nam kakor pa sem pričakoval. Koliko smo narazen, Tim?«

»Rekel bi, da ne več kot miljo in pol.«

Potem nas morajo dohiteti, ako jim prej bencina ne zmanjka ali pa jih ne zadrže sipine. To pa se pravi, da se bomo bili!

»Bravo, gospod! Jaz sem sicer po naravi miren človek, a nekateri ljudje niso in ako mi na noben način nočejo dati miru, potem tudi prav: bodo že izlaknili, kar iščejo! To vam pravim.«

Zaviha si roke ter se ozre po pripravnem orožju, ki bi ga mogel zgrabiti, ako pride do spopada.

Mihael pa ni mogel biti tako razigrane volje kakor njegov matroz. Dosedanje izkušnje so ga poučile, da imajo Budžak in njegovi ljudje gotovo strelno orožje, torej bo imel zoper sebe sedem do osem pušk! On pa je imel samo dve puški in revolver, in čeprav bi se Tim in Eh Sang brez dvoma izkazala izvrstna borca na blizu, bi ju pa vendar utegnili ustreliti ta'oj v začetku in potem bi bil sovražnik v taki premoči, da bi ostale lahko kar pomendral.

»Tudi jaz sem popolnoma vaših misli, Tim,« pravi Mihael. »Najrajši bi videl, da do boja ne pride. Ako nas bodo pa neprestano nadlegovali ljudje, ki jim nismo nič žalega storili, potem naj posledice sami sebi pripišejo! Vkljub temu pa se moram nevarnosti izogibati, ako hočem najti svojega brata in upam tudi, da se nam posreči uiti brez škode.«

»To je še vprašanje,« pripomni Tim. »Tista lanša tamle nam je vedno bliže; o tem ni dvoma. Ubira jo pa tudi presneto hitro; zdi se, kakor da njen kapitan misli, da ima še cele tanke bencina.«

»Morda misli baš nasprotno,« reče Čeng mirno. »Dobro ve, da bo dosegel uspeh le tedaj, ako požene ves bencin, kar ga še ima, kajti ako nas prav v kratkem ne ujame, nas pozneje sploh ne bo mogel!«

Razburjenje je rastlo, ko se je Berezina vedno bolj bližala ter minuto za minuto krčila razdaljo med obema lanšama. Kitajca pa nista bila videti prav nič razburjena. Oba sta molčala in imela oči neprestano uprte v čoln, ki jih je zasledoval.

Nasprotno pa Tim kar ni mogel mirovati. Stal je v čolnu pokonci, noge okobal, obraz pa obrnjen proti zasledovalcem ter je zdaj pa zdaj vzklikal in poročal, kako divji lov napreduje.

Ljudska knjižnica iz založništva Jugoslov. knjižarn v Ljubljani: 29. zvezek: Savinšek, IZBOD GOLICE, 30 Din, vez. 42 Din. — 30. zvezek: Spenkovič, NA POLJU SLAVE, 28 Din, vez. 40 Din. — 31. zvezek: Conan Doyle, IZGUBLJENI SVET (The Lost World), 28 Din, vez. 40 Din. — 32. zvezek: Reimlich, ZAGORSKI ZVONOVI, Roman (s slikami), 24 Din, vez. 32 Din. — 33. zvezek: Bridges, NA POMOC, 30 Din, vez. 42 Din. — 34. zvezek: Brackel, CIRKUSKI OTROK, 28 Din, vez. 40 Din.